

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketalous Lappeenranta
Liiketalouden koulutusohjelma
Yritysten ja taloushallinnon juridiikka

Satu Nykänen

Tilinpäätösanalyysi ja yhtiömuodon muutoksen vaikutukset taloudelliseen tilanteeseen

Opinnäytetyö 2015

Tiivistelmä

Satu Nykänen

Tilinpäätösanalyysi ja yhtiömuodon muutoksen vaikutukset taloudelliseen tilanteeseen, 56 sivua, 2 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Liiketalous Lappeenranta

Liiketalouden koulutusohjelma

Yritysten ja taloushallinnon juridiikka

Opinnäytetyö 2015

Ohjaaja: lehtori Saara Heikkonen, Saimaan ammattikorkeakoulu

Tämän opinnäytetyön ensisijainen tarkoitus oli selvittää Yritys X:n taloudellista tilannetta vuosilta 2008 - 2012. Toissijaisena tavoitteena oli tutkia yhtiömuodon muutoksen vaikutuksia yrityksen taloudelliseen asemaan vuonna 2012. Tutkimus toteutettiin tunnuslukuanalyysin avulla. Tunnuslukuja laskettiin kannattavuudesta, maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta. Laskettuja tunnuslukuja vertailtiin yrityksen omaan kehitykseen ja Yritystutkimuksen antamiin ohjearvoihin.

Tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää tapaustutkimuksena. Tutkimusaineisto kerättiin yrityksen tilinpäätöstiedoista eli tuloslaskelmasta ja taseesta viiden peräkkäisen vuoden ajalta. Teoriaosion lähteinä käytettiin kirjallisuutta, lakeja ja säännöksiä sekä Internet-lähteitä.

Tutkimuksen tuloksista saatiin selville, että yrityksellä on taloudellisesti hyvät toimintaedellytykset kannattavuuden tunnusluvuilla mitattuna. Maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat heikompia.

Tämä tutkimus tehtiin salaisena.

Asiasanat: tilinpäätösanalyysi, tunnuslukuanalyysi, kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö

Abstract

Satu Nykänen

Financial statement analysis and the effects of corporate form change on economic situation, 56 pages, 2 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Faculty of Business Administration Lappeenranta

Degree Programme in Business Administration

Specialisation in Business Law

Bachelor's Thesis 2015

Instructor: Ms Saara Heikkonen, Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences

The main purpose of the research was to find out Company X's economic situation between 2008 and 2012. The form of the company changed in 2012. The secondary purpose of the thesis was to determine how the change has affected Company X's economic situation. The research was carried out by calculating the key figures of the financial statement analysis.

A qualitative research method was used in this case study. The material of the theoretical contribution was collected from literature, laws and the Internet. The material used in the empirical section consists of financial statement information from five consecutive years.

The results of the study show that company's economic situation is satisfactory. Company's profitability is at good level but liquidity and solvency were weak.

This thesis is confidential.

Keywords: financial statement analysis, profitability, liquidity, solvency, limited partnership, limited liability company

Sisältö

1	Johdanto.....	5
1.1	Aiheen valinta ja tutkimusongelma	6
1.2	Kohdeyrityksen esittely	6
1.3	Tutkimusmenetelmät.....	6
1.4	Tutkimuksen rakenne.....	8
2	Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätösanalyysi.....	9
2.1	Kirjanpito.....	9
2.2	Tilinpäätös ja toimintakertomus	10
2.2.1	Tuloslaskelma	12
2.2.2	Tase	14
2.3	Tilinpäätösanalyysi.....	16
2.3.1	Vaiheet ja menetelmät.....	17
2.3.2	Tunnuslukuanalyysi.....	18
2.3.3	Tilinpäätöstietojen oikaisu	19
2.4	Tunnusluvut	22
2.4.1	Kannattavuus	22
2.4.2	Maksuvalmius	25
2.4.3	Vakavaraisuus.....	27
3	Yhtiömuodon vaikutus yrityksen talouden tilaan.....	31
3.1	Kommandiittiyhtiö.....	31
3.2	Osakeyhtiö.....	33
4	Kohdeyrityksen taloudellinen tilanne	35
4.1	Tilinpäätösanalyysin lähtökohdat ja toteuttaminen.....	35
4.2	Tunnuslukuanalyysi	36
4.2.1	Kannattavuus	37
4.2.2	Maksuvalmius	40
4.2.3	Vakavaraisuus.....	42
4.3	Yhtiömuodon muutoksen vaikutus taloudelliseen tilanteeseen	45
4.3.1	Yleisiä havaintoja	45
4.3.2	Kannattavuus	46
4.3.3	Maksuvalmius	47
4.3.4	Vakavaraisuus.....	48
5	Yhteenveto ja pohdinta.....	49
	Kaavat.....	52
	Kuviot.....	53
	Taulukot.....	54
	Lähteet.....	55

Liitteet

Liite 1 Oikaistun tuloslaskelman kaava

Liite 2 Oikaistun taseen kaava

1 Johdanto

Yrityksen on pystyttävä takaamaan perustoimintansa ja kehittämään sitä, jotta yritys säilyttää kilpailukykynsä. Yritys pystyy jatkuvaan toimintaan, kun se toimii kannattavasti ja noudattaa lakeja. Jotta toimintaa voidaan kehittää, yrityksen olisi hyvä tietää tarkemmin omasta taloudellisesta tilastaan. Taloudellisen tilanteen arvioiminen kasvattaa merkitystään jatkuvasti. Tilinpäätöstä voidaan pitää keskeisenä tiedonlähteenä, kun yritysten taloudellista tilannetta seurataan eri sidosryhmissä.

Tutkimuksen tarkoituksena on laatia tilinpäätösanalyysi eräälle yritykselle, jota myöhemmin kutsutaan nimellä Yritys X. Tilinpäätösanalyysi toteutetaan tunnuslukuanalyysin avulla. Tutkimuksessa lasketaan yritykselle kannattavuuden, maksuvalmiuden sekä vakavaraisuuden tunnuslukuja, joiden avulla pyritään saamaan vastaus siihen, mikä on yrityksen taloudellinen tilanne. Vastaus saadaan yrityksen vuosien 2008 - 2012 tilinpäätöstietoja tarkastelemalla. Ennen vuotta 2012 yritys toimi kommandiittiyhtiönä. Pääasiassa tutkimuksessa keskitytään kommandiittiyhtiön tilinpäätösanalyysiin. Tutkimuksessa analysoidaan lyhyesti myös yrityksen taloudellista tilaa vuodelta 2012, jolloin yritys vaihtui osakeyhtiöksi ja yhtiömuodon muutoksen vaikutuksia taloudelliseen tilaan.

Keskeisimpiä tilinpäätöksen hyödyntäjiä ovat yrityksen omistajat. Analyysi pyrkii hahmottamaan yritykselle ja opinnäytetyöni toimeksiantajalle, henkilö A:lle, yksityiskohtaisesti yrityksen taloudellisen tilanteen laskettavien tunnuslukujen avulla. Lisäksi apuna käytetään vertailua yrityksen omaan kehitykseen aikaisempina vuosina.

1.1 Aiheen valinta ja tutkimusongelma

Opinnäytetyöni aihe nousi omasta mielenkiinnostani saada lisää tietoa Yritys X:n taloudellisesta tilanteesta. Aihe rajattiin kohdeyritykseni taloudellisen tilanteen tarkasteluun, joka perustuu yritykseltä saatuihin tilinpäätöstietoihin sekä manuaalisesti kerättävään aineistoon. Kun aihetta valittiin, tärkeimpinä kriteereinä oli kaksi asiaa: opinnäytetyön tuloksista pitäisi olla hyötyä kohdeyritykselle ja opinnäytetyöprosessin pitäisi vahvistaa omaa tietämystäni.

Tutkimusongelma kiteytettiin yhteen päätutkimus- sekä yhteen alatutkimuskysymykseen. Päätutkimuskysymys on, mikä on ollut yrityksen taloudellinen asema vuosina 2008 - 2012, ja alatutkimuskysymyksenä on, miten yhtiömuodon muutos vuonna 2012 on vaikuttanut yrityksen taloudelliseen tilanteeseen. Tutkimusongelma antaa tutkimukselle suunnan ja tämän pohjalta aletaan suunnitella tutkimusta.

1.2 Kohdeyrityksen esittely

Yritys X on pieni yritys. Vuoteen 2012 asti yritys toimi kommandiittiyhtiönä ja sen jälkeen toiminta on jatkunut osakeyhtiönä. (Henkilö A, 2014.)

Koska tutkimus on tehty salaisena, tämä osio on kokonaisuudessaan poistettu.

1.3 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmillä tarkoitetaan empiirisen tutkimuksen aineiston hankinta- ja analyysimetodeja, jotka voidaan luokitella laadullisiin eli kvalitatiivisiin ja määrällisiin eli kvantitatiivisiin menetelmiin (Saukkonen 2014). Karkeasti voidaan sanoa, että kvantitatiivinen tutkimus käsittelee numeroita ja kvalitatiivinen tutkimus merkityksiä. Kvantitatiiviselle tutkimukselle on tyypillistä, että havaintoaineiston keruu on suunnitelmallista ja se soveltuu numeeriseen mittaamiseen. Päätelmät tehdään aineiston tilastollisen analysoinnin avulla ja tulokset esitetään usein prosentteina joko taulukoiden tai kaavioiden avulla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 135 - 137.)

Kvalitatiiviselle tutkimukselle taas on ominaista, että tiedonkeruu ja tiedon analysointi tehdään limittäin. Kun aineisto on analysoitu, selvitetään, tarvitaanko

mahdollisesti lisää tietoa. Voidaan puhua aineistolähtöisestä tutkimuksesta, sillä tutkimus etenee aineiston ohjaamaan suuntaan. (Eskola & Suoranta 2014, 13 - 19.)

Tässä opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivista tutkimusmenetelmää tapaustutkimuksena. Tapaustutkimuksessa kohteena on usein vain yksi tapaus, jota pyritään ymmärtämään. Dokumentteja ja havainnoitteja voi olla runsaasti ja lähteitä käytetään sekä yhdistetään moninaisesti. Tutkimusaineisto dokumentoidaan ja esitetään siten, että lukija voi ymmärtää koko päättelyketjun. (Eskola & Suoranta 2014, 65 - 68.)

Tutkimuksessa lähtökohtana on ymmärtää haastateltavan henkilön välittämää tietoa ja huomioida haastattelussa esiin nousseet asiat sekä raportoida niistä oikealla tavalla. Haastattelua voidaan käyttää sekä kvalitatiivisen että kvantitatiivisen aineiston keruuseen. Haastattelun etuna on joustavuus tilanteen ja haastateltavien mukaan. Haastattelu on hyvä aineistonkeruumenetelmä, kun halutaan esimerkiksi saada selventäviä vastauksia, halutaan syventävää tietoa tai tehdä lisäkysymyksiä. Kysymykset, joita haastatteluissa esitetään, liittyvät tutkimuskysymyksiin, joiden avulla tutkimusongelma pyritään ratkaisemaan. (Eskola & Suoranta 2014, 86.)

Haastattelu on vuorovaikutusta, jossa haastatteliija pitää yllä keskustelua, ja jossa pyritään saamaan mahdollisimman luotettavaa tietoa. Haastattelu on helppo toteuttaa, sillä kysymykset on laadittu ja järjestetty usein etukäteen. Strukturoidussa haastattelussa käytetään lomaketta, jossa sekä kysymysten muotoilu että järjestys on kaikille sama ja vastausvaihtoehdot ovat valmiina. Puolistrukturoitu haastattelu eroaa strukturoidusta, sillä kysymykset ovat kaikille samat, mutta haastateltava saa vastata omin sanoin. Teemahaastattelussa haastattelun aihepiirit ja teema-alueet on etukäteen määritelty. Haastatteliija päättää, että kaikki etukäteen päätetyt aihepiirit käydään läpi, mutta niiden järjestys ja laajuus voivat vaihdella eri haastattelutilanteissa. Avoin haastattelu on kaikkein eniten tavallisen keskustelun kaltainen. Haastatteliija ja haastateltava keskustelevat tietystä aiheesta, mutta kaikkien haastateltavien kanssa ei käydä läpi välttämättä samoja asioita. (Eskola & Suoranta 2014, 86 - 87.) Opinnäytetyössäni käytän

puolistrukturoitua haastattelua. Haastattelen henkilö A:ta, joka on yrityksen yksi työntekijöistä ja toimeksiantajani tässä opinnäytetyössä.

1.4 Tutkimuksen rakenne

Opinnäytetyöni koostuu alkuosasta, jossa orientoin aiheeseen, runko-osasta, jossa esittelen tietoperustan, tutkimuksen toteutuksen ja tutkimuksen tulokset sekä loppuosasta liitteineen. Runko-osa koostuu laajemmasta teoriaosuudesta sekä suppeammasta empiirisestä osuudesta.

Tutkimuksen teoriaosuudessa perehdyn aikaisempaan aihetta koskevaan tutkimuskirjallisuuteen ja esittelen tutkimuksessa käytettävän lähestymistavan sekä avaan sen lukijalle. Lisäksi esittelen, luokittelen ja määrittelen keskeisimmät käsitteet, joita ovat muun muassa tilinpäätös ja sen eri osat, tunnusluvut sekä yhtiömuodoista kommandiittiyhtiö ja osakeyhtiö. Tutkimuksen teoriaosuudessa kerron yleisellä tasolla kirjanpidon, tilinpäätöksen ja tilinpäätösanalyysin perusteet, sekä mitkä seikat vaikuttavat yrityksen taloudelliseen tilanteeseen. Otan huomioon myös eri yhtiömuotojen näkökulman. Teoriaosiossa pyrin täsmentämään ja ohjaamaan tutkimukseni tavoitteita. Käytän tutkimuksessani deduktiivista eli teorialähtöistä logiikkaa, joten teoriaosuuden painopiste on tutkimuksen alussa. Tutkimuksen teoriaosuus koostuu aihepiiriin sopivasta kirjallisuudesta.

Teoriaosion ensimmäisessä luvussa käsitellään kirjanpito, tilinpäätös, tilinpäätösanalyysi ja tunnusluvut teoriassa. Seuraavassa luvussa käydään teoreettisella tasolla läpi lyhyesti kommandiittiyhtiön ja osakeyhtiön tilinpäätöksen eroja ja huomioon otettavia seikkoja sen tulkinnassa. Empiirinen osio koostuu kohdeyritykseni taloudellisen tilanteen analysoinnista tilinpäätöstietojen avulla. Ensin analysoidaan yrityksen taloudellista tilaa ajalta, jolloin yritys toimi kommandiittiyhtiönä. Seuraavassa osiossa esitellään, miten yhtiömuodon muutos on vaikuttanut yrityksen taloudelliseen asemaan, ja tässä osiossa otetaan mukaan laske-
tut tunnusluvut vuodelta, jolloin yritys vaihtoi osakeyhtiöksi.

2 Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätös on erityisen tärkeä informaation lähde, kun mitataan yrityksen taloudellisia toimintaedellytyksiä. Sen avulla voidaan tehdä johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta asemasta, tehokkuudesta ja siitä, mihin suuntaan yritystoimintaa tulisi kehittää. Tilinpäätöksenteon tavoitteena on antaa sekä yrityksen sisäisille että ulkopuolisille sidosryhmille kuva yrityksen taloudellisesta asemasta. Tilinpäätöksen antaman tiedon käyttö lisääntyy jatkuvasti ja monet sidosryhmät ovat alkaneet entistä enemmän kiinnostua yritysten tilinpäätöstiedoista. Pelkkä tilinpäätöstietojen hankkiminen ei kuitenkaan vielä riitä, vaan siitä saatavaa tietoa on osattava myös analysoida ja tulkita.

Tässä luvussa esittelen, mitä informaatiota kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätösanalyysi pitävät sisällään. Tuloslaskelman ja taseen avulla on mahdollista laskea erilaisia yrityksen kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta mitaavia tunnuslukuja. Näistä tunnusluvuista esittelen ainoastaan käyttämäni luvut ja rajaan muut tunnusluvut tämän työn ulkopuolelle. Laskettuja tunnuslukuja voidaan käyttää apuna itse yrityksen sekä yrityksen taloudellisten toimintaedellytysten kokonaiskuvan hahmottamisessa. Tunnuslukujen laskentakaavat ja ohjearvot on otettu eri lähdekirjallisuuksista, koska tunnusluvuissa esiintyvät tekijät on esitetty joissakin lähteissä yksinkertaisemmin kuin toisissa.

2.1 Kirjanpito

Kirjanpidossa kerätään ja järjestetään taloudelliset tositteet ja rekisteröidään niiden tiedot tietyn menetelmän mukaan. Tällaisia tositteita ovat esimerkiksi yrityksen toimintaan liittyvät tuotot ja kulut sekä niihin liittyvät maksu- ja rahoitustapahtumat. Kirjanpidosta on tarkoitus laatia erilaisia laskelmia ja selvityksiä. Laki määrää, miten kirjanpidon kirjaukset kuuluu tehdä, ja mitä kirjanpitoon sisällytettävillä taloudellisilla tapahtumilla tarkoitetaan. (Leppiniemi & Kykkänen 2007, 17.)

Juoksevassa kirjanpidossa yrityksen menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden korjaus- tai siirtoerät kirjataan kirjanpitojärjestelmään. Myös säännöllisesti tehtävät täsmätykset sisältyvät siihen. Juoksevassa kirjanpidossa kirjaukset tehdään tileille. Tili on asetelma, jonka vasenta puolta kutsutaan debetiksi ja

oikeaa kreditiksi. Kaikki kirjaukset tehdään kahdelle eri tilille, toinen aina debet ja toinen kredit -puolelle. On tärkeää hallita oikea kirjaustekniikka, kun kirjauksia tehdään kirjanpitoon. (Leppiniemi & Kykkänen 2007, 18 - 20.)

Kirjanpitolaissa (KPL) säädetään, kenellä on velvollisuus pitää kirjanpitoa. Kirjanpitovelvollisuus määräytyy toiminnan laadun sekä yrityksen oikeudellisen muodon mukaan (KPL 1 luku 1§). Kirjanpitovelvollisia ovat lain mukaan kaikki, jotka harjoittavat liike- tai ammattitoimintaa. Oikeudellisen muotonsa perusteella kirjanpitovelvollisia ovat muun muassa kaikki osakeyhtiöt, osuuskunnat, avoimet yhtiöt, kommandiittiyhtiöt, yhdistykset ja säätiöt riippumatta siitä, minkälaista niiden toiminta on. Yksityishenkilö on myös kirjanpitovelvollinen harjoittamastaan liike- tai ammattitoimesta. (Leppiniemi & Kykkänen 2007, 30.)

Pieni kirjanpitovelvollinen on kyseessä, mikäli enintään yksi kolmesta rajasta ylittyy sekä kyseessä olevalla että sitä edeltävällä tilikaudella. Rajat ovat: tase 3 650 000 euroa, liikevaihto 7 300 000 euroa ja henkilökuntaa keskimäärin 50. Pienille kirjanpitovelvollisille on säädetty erilaisia helpotuksia tilinpäätöstä koskeviin vaatimuksiin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 21.)

Kirjanpitovelvollisen on noudatettava hyvää kirjanpitoa KPL 1:3:n mukaisesti. Kirjanpitolaissa ei ole määritelty, mitä hyvä kirjanpitoa on, vaan sen muodostavat käytännössä noudatetut lait, säännökset ja yleiset periaatteet tavasta tehdä kirjanpitoa (E-conomic 2014).

2.2 Tilinpäätös ja toimintakertomus

Tilinpäätös tukee taloudellista päätöksentekoa. Tilinpäätöksen taloudellinen informaatio muodostuu tilinpäätöslaskelmista, joita ovat tulos-, tase- ja rahoituslaskelmat sekä tilinpäätöslaskelmia täydentävät tilinpäätöksen liitetiedot. Tilinpäätös sisältää tulot, menot ja tuloksen. Näiden lisäksi se antaa tietoa yrityksen taloudellisesta asemasta. Se sisältää varat, velat, oman pääoman, tuotot ja kulut mukaan lukien voitot ja tappiot sekä rahavirrat. (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 20 - 23.) Kirjanpitovelvollisten on laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus kultakin tilikaudelta. Muun muassa pörssiyrityksille ja suurille kirjanpitovelvollisille ne ovat aina pakollisia, mutta pienten kirjanpitovelvollisten ei tarvitse laatia toimintakertomusta. Tilikauden pituus on yleensä 12 kuukautta, ei kuiten-

kaan aina kalenterivuosi. (Leppiniemi & Kykkänen 2007, 23.) KPL 3 luku 2 §:n mukaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Kultakin tilikaudelta laaditaan tilinpäätös, joka muodostuu kirjanpitolain mukaan neljästä osasta:

- taseesta, joka kuvaa tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa
- tuloslaskelmasta, joka kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista
- rahoituslaskelmasta, joka on selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana
- liitetiedoista, jotka liittyvät taseeseen, tuloslaskelmaan ja rahoituslaskelmaan, ja joiden pitää antaa lisätietoa sekä erittelyitä yksittäisistä laskelmien eristä (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 21).

Jokaisesta taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman erästä on esitettävä vastaava tieto myös edelliseltä tilikaudelta. Tätä kutsutaan vertailutiedoksi. Tätä ei kuitenkaan edellytetä liitetiedoissa ja toimintakertomuksessa esitettävistä tiedoista. Jos tuloslaskelman, taseen tai rahoituslaskelman erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Pienten kirjanpitovelvollisten ei ole pakko laatia rahoituslaskelmaa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 20 - 22.)

Tilikaudelta on lisäksi laadittava toimintakertomus, joka ei ole osa tilinpäätöstä, vaikka sen laatimiseen liittyykin samankaltaisia vaatimuksia (Leppiniemi & Kykkänen 2007, 35). Kaikkien kirjanpitovelvollisten ei ole pakko laatia toimintakertomusta, mutta esimerkiksi pörssiyrityksille ja suurille kirjanpitovelvollisille se on pakollinen. Toimintakertomus on pakollinen yrityksille, jotka eivät täytä pienten kirjanpitovelvollisten kriteerejä. Kirjanpitolain mukaan vapaaehtoisesti laadittuun toimintakertomukseen on sisällytettävä ainakin seuraavat kolme asiaa: tilikauden ja sen jälkeiset olennaiset tapahtumat, arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta. Jos kirjanpitovelvollisen on pakko laatia toimintakertomus, on siihen näiden lisäksi sisällytettävä myös seuraavat tiedot:

- arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä ja muista liiketoiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä
- arvio taloudellisesta asemasta ja tuloksesta
- taloudellista asemaa ja tulosta koskevat tunnusluvut
- henkilöstöä ja ympäristötekijöitä koskevat tunnusluvut ja tiedot
- mahdolliset täydentävät tiedot ja lisäselvitykset annetuista luvuista. (Leppiniemi & Kykkänen 2007, 154 - 155.)

Kun tilinpäätöstä ja toimintakertomusta laaditaan ja tilinavausta tehdään, noudatetaan KPL 3 luku 3 §:n mukaan seuraavia tilinpäätösperiaatteita:

- oletus kirjanpitovelvollisen toiminnan jatkuvuudesta eli jatkuvuuden periaate
- johdonmukaisuus laatimisperiaatteiden ja -menetelmien soveltamisessa eli johdonmukaisuuden periaate
- huomion kiinnittäminen liiketapahtumien tosiasialliseen sisältöön eli sisälöpainotteisuuden periaate
- tilikauden tuloksesta riippumaton varovaisuus eli varovaisuuden periaate
- tilinavauksen perustaminen edellisen tilikauden päättyneeseen taseeseen eli tasejatkuvuuden periaate
- tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen ottaminen huomioon oikea-aikaisesti eli suoriteperusteisuus
- kunkin hyödykkeen ja muun kirjanpitolaissa tarkoitetun erän erillisarvostus eli erillisarvostuksen periaate (Leppiniemi & Kykkänen 2007, 36).

2.2.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma kuvaa yrityksen tilikauden tuloksen muodostumista. Kirjanpito-velvollinen voi valita joko kululaji- tai toimintakohtaisen tuloslaskelmakaavan. Ammatinharjoittajille, säätiöille, aatteellisille yhteisöille ja kiinteistöyhtiöille on omat, muista poikkeavat tuloslaskelmakaavansa. (Yritystutkimus ry 2011, 11.) Tuloslaskelmassa esitetään tuotot ja kulut. Se kertoo, miten kannattavassa ja tuloksellisessa toiminnassa on onnistuttu. Tuloslaskelmassa esitetään ensin liikevaihto eli myyntituotot, jotka liiketoiminnasta on saatu tilikauden aikana. Liikevaihdosta vähennetään liiketoimintaan liittyviä kuluja laaditussa

järjestyksessä. Tämän jälkeen tulee muita tuotto- ja kulueriä, jotka eivät suoraan liity varsinaisesta liiketoiminnasta ansaittuihin tuottoihin. Muita liiketoiminnan tuottoja voivat olla esimerkiksi vuokratuotot ja tuotantovälineiden myyntivoitot. Liiketoiminnan kulut voidaan jakaa lyhyt- ja pitkävaikutteisiin kuluihin. Lyhytvaikutteisia kuluja ovat esimerkiksi hankitut ja käytetyt raaka-aineet sekä työpanokset. (Salmi 2012, 31 - 32.)

Tuloslaskelma sisältää myös pitkävaikutteisia menoja, poistoja ja arvonalentumisia. Poistojen tarkoitus on jakaa pitkäkestoisen hyödykkeen kuluja hyödykkeen taloudellisen elinkaaren aikana. Hankittu hyödyke kuluu ja vanhenee sekä taloudellisesti että teknisesti. Poistokirjaus liittyy tähän tuotto-odotuksen vähenemiseen. Taseeseen merkityn pitkäkestoisen hyödykkeen arvon tarkoitus on kertoa sen jäljellä olevasta tulontuottokyvystä tai -odotuksista. (Salmi 2012, 32.)

Kirjanpitoasetuksen (KPA) ensimmäisen luvun 1§:ssä on esitetty kululajikohtaisen tuloslaskelman kaava ja 2§:ssä toimintokohtaisen tuloslaskelman kaava. Näistä jälkimmäinen on jätetty tässä opinnäytetyössä huomioimatta. Kirjanpitovelvollinen voi valita, laatiiko se tuloslaskelman kululajikohtaisena vai toimintokohtaisena (Leppiniemi & Kykkänen 2007, 138). Käytän opinnäytetyössäni kululajikohtaista tuloslaskelmaa. Tuloslaskelmakaavaa on mahdollista lyhentää, mikäli eriä on vähän tai kaavaa lyhentämällä esitysmuodosta saadaan selkeämpi. Yhdistellyt erät täytyy eritellä liitetiedoissa, jos yritys on laatinut tuloslaskelmasa lyhennettynä vain, jotta saavuttaisi selkeämmän esitysmuodon. (Leppiniemi & Leppiniemi 2005, 101.)

2.2.2 Tase

Tase kuvaa KPL 3:1 §:n mukaan kirjanpitovelvollisen tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa. Tase jaetaan vastaavaa ja vastattavaa -puolille. Taseen vastaava -puoli kuvaa yrityksen liiketoimintaan sitoutuneita pääomia, jotka on luokiteltu eri omaisuusryhmiin. Taseen vastattavaa -puolelta selviää, miten yrityksen liiketoimintaan sitoutuneet pääomat on rahoitettu. Oman pääoman jälkeen esitetään vieras pääoma eli velkarahoitus. Kaikkia kirjanpitovelvollisia koskee sama tasekaava. (Yritystutkimus ry 2011, 27.) KPA 1:7 §:n mukaan pienet kirjanpitovelvolliset saavat noudattaa lyhennettyä kaavaa myös taseesta. Kuvio 1 selvittää taseen jakaantumista vastaavat ja vastattavat -eriin. Kuviossa joukkovelkakirjalainoista käytetään lyhennettä jvk.

OMAISUUS Vastaavaa	PÄÄOMAT Vastattavaa
Pysyvät vastaavat (pitkäaikaiset varat) - aineettomat hyödykkeet - aineelliset hyödykkeet - sijoitukset	Oma pääoma - osake / osuuspääoma - muu oma pääoma - voittovarot
	Kertyneet tilinpäätösjärjestelyt, pakolliset varaukset
Vaihtuvat vastaavat (lyhytaikaiset varat) - vaihto-omaisuus - saamiset - rahavarat	Vieras pääoma <u>Pitkäaikainen vieras pääoma</u> - jvk- ja velkakirjalainat <u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u> - lyhennysosuudet

Kuvio 1. Taseen rakenne (Salmi 2012, 35).

Taseen vastaavaa -puoli eli rahan käyttökohteet on jaettu pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin. Pysyvien vastaavien erien tarkoituksena on tuottaa tuloa useana tilikautena. Muut erät ovat vaihtuvia vastaavia. Pysyviin vastaaviin kuuluu aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Vaihtuvat vastaavat sisältää vaihto-omaisuuden, saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisäämiset. (Tomperi 2012, 110 - 113.)

Pysyvien vastaavien aineettomat hyödykkeet -osio sisältää kehittämismenot, aineettomat oikeudet, joita ovat esimerkiksi atk-ohjelmien lisenssimaksut, liikearvon, muut pitkävaikutteiset menot sekä ennakkomaksut. Aineelliset hyödykkeet -osio sisältää maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja kaluston, muut aineelliset hyödykkeet sekä ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat. Sijoituksissa on erikseen konserniyritysten ja omistusyhteisyritysten osakkeet ja osuudet sekä saamiset. Osakkeita voidaan pitää pitkäaikaisina sijoituksina. Tällaisia ovat muun muassa liikehuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet. Myös pitkäaikaiset lainasaamiset on mahdollista esittää sijoituksissa. (Tomperi 2012, 111 - 113.)

Vaihtuvien vastaavien vaihto-omaisuutta ovat sellaisinaan tai jalostettuina luovutettaviksi tai kulutettaviksi tarkoitetut hyödykkeet (KPL 4 luku 4 §). Vaihto-omaisuuteen kuuluvat aineet ja tarvikkeet, keskeneräiset tuotteet, valmiit tuotteet ja tavarat, muu vaihto-omaisuus sekä vaihto-omaisuudesta maksetut ennakkomaksut. Saamisista yleisimpiä ovat myyntisaamiset, lainasaamiset sekä siirtosaamiset. Kaikki yrityksen suoritteiden myynnistä aiheutuvat saamiset ja lainasaamisista annetut rahalainat ovat myyntisaamisia. Siirtosaamiset ovat joko menoennakkoja tai tulojäämiä eli saamisia, jotka aiheutuvat menojen tai tulojen jaksottamisesta suoriteperusteisiksi. Saamiset voidaan jakaa pitkä- ja lyhytaikaisiin saamisiin. Pitkäaikaiseksi katsotaan saaminen tai vain se osa saamisesta, joka erääntyy maksettavaksi yli yhden vuoden kuluttua. Muut saamiset ovat lyhytaikaisia. Rahoitusarvopapereita ovat osakkeet ja osuudet. Rahat ja pankkisaamiset -osio koostuu kassassa olevista rahoista sekä pankkitileillä olevista varoista. (KPL 4 luku 7 §; Tomperi 2012, 111 - 113.)

Taseen vastattavaa -puoli eli rahan lähteet muodostuu neljästä osa-alueesta, jotka ovat oma pääoma, tilinpäätössiirtojen kertymä, pakolliset varaukset sekä vieras pääoma. Oma pääoma voidaan esittää taseessa eri tavoilla. Yritysmuoto määrää esitystavan. Esimerkiksi osakeyhtiöt ja osuuskunnat esittävät omassa pääomassaan osake-, osuus- tai muun vastaavan pääoman, ylikurssirahaston, arvonkorotusrahaston, käyvän arvon rahaston, muut rahastot, kuten vararahaston, edellisten tilikausien voiton tai tappion sekä tilikauden voiton tai tappion.

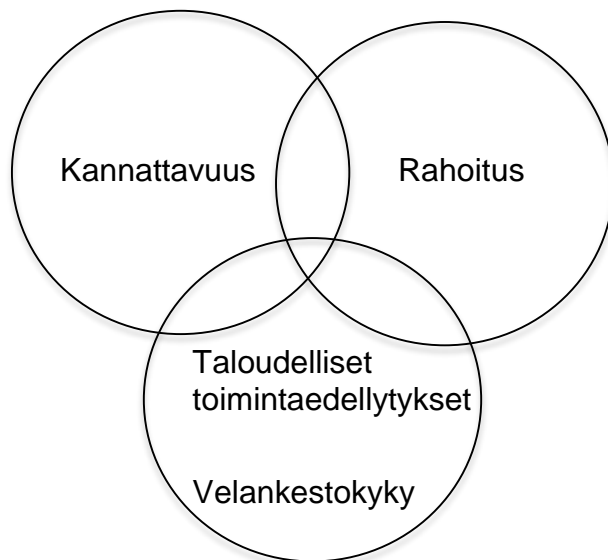
Yksityisliikkeen oman pääoman esittämistapa on huomattavasti lyhyempi. (Tomperi 2012, 110 - 113.)

Tilinpäätössiirtojen kertymä -ryhmä jaetaan kahteen osaan: poistoeroon ja vapaaehtoiisiin varauksiin. Kertynyt poistoero tarkoittaa sitä, että verotuksessa vähennetään suunnitelman mukaisia poistoja suuremmat poistot. Se on siis suunnitelman mukaisten ja kirjanpidossa tehtyjen poistojen erotus. Vapaaehtoisena varauksena voi olla esimerkiksi investointi-, toiminta- tai jälleenhankintavaraus, joista yleisin on toimintavaraus. Pakolliset varaukset ovat tulokseen kirjattuja todennäköisiä menoja, jotka yritys on sitoutunut suorittamaan. Niihin ei kuitenkaan liity menoa vastaavaa tulon odotusta. Tällaisia varauksia ovat eläkevaraukset, verovaraukset sekä muut pakolliset varaukset. (Yritystutkimus ry 2011, 42 - 47.)

Vieraassa pääomassa esitetään erikseen joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat, lainat rahoituslaitoksilta, eläkelainat, saadut ennakot, ostovelat, rahoitusvekselit, velat konserniyrityksille ja omistusyhteisyriyksille, muut velat sekä siirtovelat. Vieras pääoma voidaan jakaa pitkä- ja lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. (Tomperi 2012, 112.) KPL 4:7 §:n mukaan pitkäaikaiseksi velaksi katsotaan velka tai se osa velasta, joka erääntyy maksettavaksi yli yhden vuoden kuluttua tilinpäätöspäivästä.

2.3 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysissä yrityksen taloudellista tilaa, kannattavuutta ja rahoitustilannetta mitataan ja arvioidaan tilinpäätöstietojen pohjalta. Vertailuperusteena käytetään yleensä analyysin laatijan tavoitteita tai saman alan muita yrityksiä. Tilinpäätösanalyysin laatijalla tulisi olla sisäistä tietoa tarkasteltavasta yrityksestä, jotta analyysi olisi mahdollisimman luotettava. Pelkästään tuloslaskelmia ja taseita tutkimalla tulokset eivät ole täydellisiä ja niihin tulee suhtautua varauksella. (Aho & Rantanen 1996, 36.) Kuviossa 2 on kiteytetty tilinpäätösanalyysin tutkimusalueet ja niiden suhde toisiinsa.

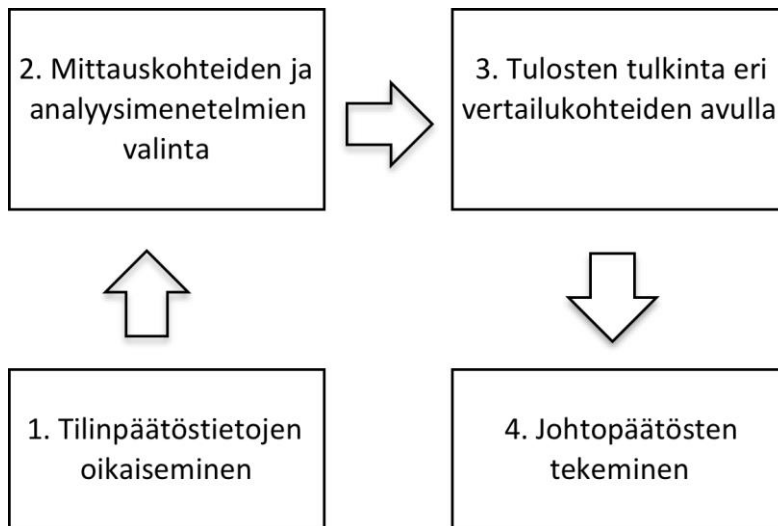

Kuvio 2. Tilinpäätösanalyysin tutkimusalueet (Aho & Rantanen 1996, 37).

Tunnusluvut, joita tilinpäätösanalyysissä käytetään, ovat arvoja, jotka antavat tietoa arvioimiseen ja paljastavat viat. Tilinpäätösanalyysi yksin ei vielä kerro tunnusluvun muutoksen aiheuttaneita syitä, vaan syitä kannattaa etsiä yleensä reaali-prosessin puolelta, esimerkiksi tuotannosta ja markkinoinnista. Mikäli halutaan selvittää tarkemmin syitä tunnuslukujen muutoksiin, pitää analyysia laajentaa myös tilinpäätösanalyysin ulkopuolelle. (Aho & Rantanen 1996, 36 - 37.)

2.3.1 Vaiheet ja menetelmät

Tilinpäätösanalyysin tekeminen aloitetaan analyysin perusaineiston eli tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen muokkaamisella. Muokkauksen tarkoituksena on, että tilinpäätösaineisto tehdään vertailukelpoiseksi eli tuloslaskelma ja tase oikaistaan standardoituun malliin. Tilinpäätöstietojen oikaisun jälkeen valitaan analysoitavan yrityksen mittauskohteet. Valinta tehdään sen mukaan, kuka on analysoijana, ja mihin tarkoitukseen analyysia käytetään. Seuraavaksi analysoidaan tutkittavaa yritystä erilaisten analyysitekniikoiden ja vertailukohteiden avulla. Analyysitekniikoita ovat prosenttilukumuotoinen tilinpäätös, trendianalyysi, tunnuslukuanalyysi sekä kassavirta-analyysi. (Niskanen & Niskanen 2004, 19 - 20.) Kuviossa 3 esitetään tilinpäätösanalyysin eteneminen vaiheittain.

Kuvio 3. Tilinpäätösanalyysin vaiheet.

Analyysimenetelmiä on yhteensä neljä: prosenttilukumuotoinen tilinpäätös, trendianalyysi, tunnuslukuanalyysi ja kassavirta-analyysi. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös tarkoittaa, että tuloslaskelman erät suhteutetaan prosentteina liikevaihtoon ja taseen erät taseen loppusummaan. Menetelmän avulla tilinpäätöserien keskinäiset suhteet voidaan havaita selkeämmin. Trendianalyysissä tarkastellaan prosenttimuotoisia tilinpäätöksiä useammalta vuodelta ja analyysin perusvuotena pidetään tarkastelujakson ensimmäistä vuotta. Tunnuslukuanalyysissä tuloslaskelman ja taseen eristä lasketaan suhdelukumuotoisia tunnuslukuja, jotka mittaavat yrityksen taloudellista menestymistä, kannattavuutta ja toimintaa. Kassavirta-analyysissä suoriteperusteiset erät muutetaan kassaperusteisiksi ja tehdään kassavirta- ja rahoituslaskelmia. (Niskanen & Niskanen 2004, 19 - 20.) Tutkimukseen on valittu analysointimenetelmäksi tunnuslukuanalyysi, jonka avulla tarkastellaan Yritys X:n taloudellista asemaa.

2.3.2 Tunnuslukuanalyysi

Tunnuslukuanalyysissä tuloslaskelman ja taseen eristä lasketaan tunnuslukuja, joilla mitataan yleensä yrityksen taloudellista kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Näiden lisäksi analyysiin voi sisällyttää myös esimerkiksi kasvun ja kiertonopeuden tunnuslukuja. Tunnusluvut lasketaan usein suhdelukuina, mikä mahdollistaa eri kokoisten yritysten ja eri ajanjaksojen välisen vertailun. (Niskanen & Niskanen 2004, 110 - 111.)

Tunnuslukuanalyysiin valitaan yrityksen toiminnan kannalta keskeisiä tunnuslukuja. Tunnusluvun on oltava luotettava ja pätevä. Lisäksi sen täytyy mitata sitä ominaisuutta, jota sen on tarkoitus mitata, eivätkä luvut saa antaa sattumanvaraisia mittaustuloksia. Lasketut tunnusluvut antavat nopeasti kokonais kuvan yrityksestä ja yrityksen taloudellisista toimintaedellytyksistä. (Niskanen & Niskanen 2004, 111.)

Tunnuslukujen perusteella tehdään arviointia, joka perustuu usein saman toimialan yritysten väliseen tai toimialan keskiarvon vertailuun tietyssä vuonna. Tätä kutsutaan ajalliseksi poikkileikkaukseksi. Lisäksi tunnuslukuja voidaan tarkastella aikasarjana, mikä tarkoittaa sitä, että yrityksen omaa kehitystä vertailaan eri vuosien välillä. Vertailua voidaan tehdä myös niin sanottujen normiarvojen avulla. Tällaisia normiarvoja joillekin tunnusluvuille on määritellyt muun muassa Yritystutkimusneuvottelukunta, josta käytetään myöhemmin lyhennettä YTN. (Niskanen & Niskanen 2004, 111.) Opinnäytetyössä käytän vertailutapana aikasarjaa eli vertailen Yritys X:n omaa kehitystä eri vuosien välillä. Lisäksi käytän apuna YTN:n antamia viitteellisiä ohjeita.

2.3.3 Tilinpäätöstietojen oikaisu

Ennen kuin tilinpäätöstä voidaan analysoida, eri vuodet ja yritykset tehdään vertailukelpoisiksi oikaisemalla tilinpäätöstiedot (Yritystutkimus ry 2011, 17). Suurelta osin tilinpäätöstietojen oikaisussa on kyse tilinpäätöserien järjestelystä ja ryhmittelystä uudelleen. Vuosikymmeniä sitten kirjanpitolaki antoi yrityksille huomattavasti enemmän mahdollisuuksia järjestellä tulostaan, mutta nykyään laki on tiukempi. Oikaisut tehdään usein YTN:n määrittämien oikaisukaavojen mukaan, vaikka oikaistulle tilinpäätökselle ei ole olemassa niin sanottua virallista kaavaa. (Niskanen & Niskanen 2004, 61.)

Tuloslaskelmassa ei virallisesti esitetä lainkaan myynti- tai käyttökate, mutta YTN:n oikaistun tuloslaskelman kaavassa käyttökate on. Oikaistun tuloslaskelman ensimmäinen erä on liikevaihto, joka tarkoittaa varsinaisesta liiketoiminnasta ansaittuja myyntituloja, ja josta on vähennetty mahdolliset annetut alennukset ja arvonnlisäverot. (Niskanen & Niskanen 2004, 61; Balance consulting

2014.) Liitteessä 1 esitetään Yritystutkimus ry:n (2011, 14) mukainen oikaistun tuloslaskelman kaava.

Liiketoiminnan muut tuotot liittyvät yrityksen varsinaiseen liiketoimintaan ja ovat liikevaihdon kaltaisia. Tällaisia tuottoja ovat esimerkiksi vuokratuotot ja saadut provisiot. Liiketoiminnan muut tuotot -erästä oikaistaan kertaluonteiset ja vertailukelpoisuutta heikentävät olennaiset erät siirtämällä ne satunnaisiin tuottoihin. Vastaavasti niiden hankkimisesta aiheutuneet kulut siirretään satunnaisiin kuluihin. (Yritystutkimus ry 2011, 18.) Tällaisia eriä ei ole Yritys X:llä.

Aine- ja tarvikekäyttö selvitetään suoraan virallisen tuloslaskelman tilikauden ostoista vähentämällä näiden varastojen lisäys tai lisäämällä ostoihin varastojen vähennys. Ulkopuoliset palvelut ovat yrityksen ulkopuolelta hankittavia palveluita, jotka liittyvät olennaisesti tuotantoon tai myyntiin, ja joista maksetaan korvausta. Henkilöstökuluja ovat palkat ja niihin verrattavat kulut. Myös palkan mukaan laskettavat pakolliset kulut, kuten sosiaaliturvamaksut, eläkkeet sekä pakolliset ja vapaaehtoiset henkilövakuutusmaksut kuuluvat henkilöstökuluihin. (Yritystutkimus ry 2011, 19.)

Liiketoiminnan muita kuluja ovat kaikki erät, jotka kuuluvat yrityksen varsinaiseen liiketoimintaan, mutta joita ei ole erikseen tuloslaskelmassa mainittu. Tällaisia kuluja ovat esimerkiksi vuokrat, leasingmaksut sekä mainos- ja markkinointikulut. Oikaisu tehdään siirtämällä liiketoiminnan muissa kuluissa olevat olennaiset, kertaluonteiset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät satunnaisiin kuluihin. Oikaisu tehdään vain siinä tapauksessa, jos näitä vastaavat tuotot siirretään satunnaisiin tuottoihin. (Yritystutkimus ry 2011, 21.)

Oikaistun tuloslaskelman ensimmäistä välitulosta kutsutaan käyttökatteeksi. Käyttökate on arvo, joka saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään yrityksen toimintakulut (Balance consulting 2014). Seuraavaksi oikaistaan suunnitelman mukaiset poistot, jos tarve sitä vaatii. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan pysyvien vastaavien hankintamenon ja näiden taloudellisen käyttöiän perusteella. Kirjanpitolautakunta (KILA) on antanut yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista. Mikäli tuloslaskelmaan merkityt poistot eivät ole suhteessa pysyvien vastaavien määrään ja laatuun tai jos poistoajat ylittävät selvästi KILA:n suosi-

tuksen mukaiset käyttöiät, on käytettävä EVL:n maksimipoistoja suunnitelman mukaisina poistoina. (Yritystutkimus ry 2011, 22.)

Seuraava välitulos on liiketulos. Se on tulos varsinaisen liiketoiminnan kustannusten jälkeen, mutta ennen rahoitustuottoja ja -kuluja sekä veroja. Mahdolliset kurssierot oikaistaan siirtämällä ne kohtaan kurssierot. Aikaisempien tilikausien veronpalautukset ja maksetut lisäverot oikaistaan satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin. Seuraava välitulos on nettotulos, joka kertoo tuloksen ennen satunnaisia tuottoja ja kuluja. Näiden jälkeinen tulos on kokonaistulos. (Niskanen & Niskanen 2004, 61; Yritystutkimus ry 2011, 24 - 25.)

Yritystutkimus ry:n (2011, 30) mukainen oikaistu tase (LIITE 2) poikkeaa paljon virallisesta tilinpäätöksen taseesta, sillä siinä muun muassa yhdistellään paljon eriä, jotka esitetään erikseen virallisessa taseessa. Oikaistussa taseessa pysyvien vastaavien aineettomiin hyödykkeisiin aktivoidaan vain menot, joista odotetaan kertyvän niitä vastaava tuloa tulevina vuosina. Aineettomien hyödykkeiden kehittämismenot ja liikearvo siirretään oikaistuun taseeseen joko suoraan tai yhdistämällä muihin aineettomiin hyödykkeisiin, joita ovat aineettomat oikeudet, muut pitkävaikutteiset menot sekä ennakkomaksut. Virallisessa tilinpäätöksen taseessa esitetyt aineellisten hyödykkeiden erät eivät vaadi oikaisua, joten ne voidaan suoraan poimia virallisesta taseesta. (Niskanen & Niskanen 2004, 70 - 73; Yritystutkimus ry 2011, 31 - 33.)

Oikaistun taseen erä nimeltään sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset koostuu useasta virallisen taseen erästä, jotka esitetään yhtenä ryhmänä. Myös lyhytaikaiset saamiset esitetään oikaistussa taseessa yhtenä ryhmänä. Lyhytaikaisiin saamisiin kuuluu oikaistussa taseessa myyntisaamiset, sisäiset myyntisaamiset, muut sisäiset saamiset sekä muut saamiset. Muut saamiset sisältää virallisen taseen lainasaamiset, muut saamiset sekä siirtosaamiset. Oikaisu kohdistuu osinkotuloon, joka sisältyy saamisiin. Osinkotulo poistetaan saamisista ja omasta pääomasta. Rahat ja rahoitusarvopaperit -erään on yhdistetty virallisesta tilinpäätöksestä rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. (Yritystutkimus ry 2011, 35 - 39.)

Taseen oman pääoman erät eivät vaadi oikaisua. Poistoero ja nimensä mukaisesti vapaaehtoiset varaukset ovat vapaaehtoisia. Oman pääoman oikaisut muodostuvat eristä, joilla virallisen taseen omaisuuseriä tai velkoja on oikaistu muualla taseessa. Vieras pääoma esitetään taseessa pitkä- ja lyhytaikaisena vieraana pääomana. (Yritystutkimus ry 2011, 42 - 44.)

2.4 Tunnusluvut

Tunnusluvut lasketaan tilinpäätöksen perusteella ja ne jaetaan yleensä kolmeen ryhmään: kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuihin. Vakavaraisuuden tunnuslukuja voidaan kutsua myös rahoituksen tunnusluvuiksi ja maksuvalmiuden tunnuslukuja rahoituksen riittävyyden tunnusluvuiksi. Tunnusluvut on tarkoitettu yrityksen taloudellisen tilanteen mittaamisen apuvälineiksi. (Yritystutkimus ry 2011, 60 - 71.)

Tilinpäätöksen tunnuslukuja on olemassa runsaasti ja pääasiassa ne esitetään suhdelukumuotoisina eli yksi tilinpäätöksen erä suhteutetaan johonkin toiseen tilinpäätöserään, esimerkiksi liikevaihtoon. Suhdelukumuotoisuus mahdollistaa vertailun erikokoisten yritysten ja eri vuosien välillä. (Yritystutkimus ry 2011, 66 - 71.) Tutkimuksessa käytettäviksi tunnusluvuiksi on valittu luvut, jotka kuvaavat mahdollisimman tarkasti ja monipuolisesti Yritys X:n taloudellista asemaa ja ovat yhteyksissä talouden eri osa-alueisiin. Valittujen tunnuslukujen avulla on tarkoitus saada yrityksen taloudellisesta tilanteesta mahdollisimman hyvä yleiskuva.

2.4.1 Kannattavuus

Liiketoiminnan tulosta kuvataan kannattavuudella, joka on perusedellytys liiketoiminnan jatkuvuudelle. Kannattavuus kertoo, miten hyvin yritystoiminnan aikaansaamat tuotot ovat riittäneet yritystoiminnan menojen kattamiseen. Yrityksen liiketoiminnan voidaan sanoa olevan kannattavaa, kun yrityksen tulos on voitollinen ja riittävä suhteessa yritystoimintaan käytettyjen resurssien määrään. (Eklund & Kekkonen 2011, 63.) Kannattavuutta voidaan mitata absoluuttisesti eli voiton määrän avulla tai suhteellisesti, joka tarkoittaa, että tuottojen ja kulu- jen erotusta kuvataan yritykseen sijoitettuun pääomaan nähden. (Yritystutkimus ry 2011, 60.)

Kannattavuutta voidaan mitata monesta eri näkökulmasta, minkä takia erilaisia talouden tunnuslukuja on kehitetty. Tyypillisiä kannattavuuden tunnuslukuja ovat myynti- ja käyttökatteet, liike-, netto- ja rahoitustulokset sekä erilaiset pääoman tuoton tunnusluvut. (Balance consulting 2014.) Opinnäytetyössä mitataan yrityksen kannattavuutta liikevaihtoon suhteutettuna liiketulosprosentilla ja nettotulosprosentilla sekä pääomaan suhteutettuna sijoitetun pääoman tuottoasteella.

Liiketulos on toinen välitulos oikaistussa tuloslaskelmassa. Se kertoo tuloksen ennen rahoituseriä ja veroja. Tunnusluku on erityisen hyvä mittari yksittäisen yrityksen kehityksen seuraamiseen. Koska liiketuloksessa ei ole vielä mukana rahoituskuluja, soveltuu se hyvin myös toimialan sisäiseen vertailuun sekä eri toimialojen väliseen vertailuun. Tämä asettaa velkaisen ja velattoman yrityksen samalle viivalle ja mahdollistaa saman toimialan yritysten välisen operatiivisen kannattavuuden vertailun. Liiketulosprosentti lasketaan kaavan 1 mukaan. (Yritystutkimus ry 2011, 61; Balance consulting 2014.)

$$\text{Liiketulos-\%} = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100 \quad (1)$$

Yritystutkimus ry (2011, 62) antaa liiketulosprosentille taulukon 1 mukaiset ohjearvot, joiden mukaan tunnuslukua voidaan arvioida.

Taulukko 1. Liiketulosprosentin ohjearvot.

Hyvä	yli 10 %
Tyydyttävä	5 - 10 %
Heikko	alle 5 %

Nettotulos on kannattavuuden tunnusluku, joka kertoo varsinaisen liiketoiminnan todellisen tuloksen. Nettotulos ei välttämättä ole sama kuin tuloslaskelman viimeisen rivin voitto tai tappio, sillä siinä ei ole vielä huomioitu mahdollisia satunnaisia eriä ja tilinpäätössiirtoja. Luku soveltuu eri toimialojen yritysten väliseen vertailuun. (Balance consulting 2014.)

Nettotulos lasketaan lisäämällä liiketulokseen rahoitustuotot ja vähentämällä rahoituskulut ja verot. Nettotulos kertoo, kuinka suuri osuus tilikauden tuloksesta jää yrityksen omistajille jakokelpoisiksi varoiksi (Balance consulting 2014). Nettotulosprosentti ilmoittaa nettotuloksen suhteellisen osuuden liiketoiminnan kaikista tuotoista. Kaavassa 2 esitetään nettotulosprosentin muodostuminen. (Yritystutkimus ry 2011, 62.)

$$\text{Nettotulos-\%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100 \quad (2)$$

Positiivinen nettotulos kertoo, että yrityksen toiminta tarkastelujaksolla on ollut kannattavaa. Negatiivinen nettotulos puolestaan kertoo liiketoiminnan kannattamattomuudesta. Tällöin yritys ei ole pystynyt täysin selviytymään varsinaisella liiketoiminnallaan lainojen koroista eikä käyttöpääoman ja investointien omarahoituksesta. Yrityksen voitonjakotavoitteet ja pääomarakenteen vahvistamispyrkimyksen taso määrittävät, onko yrityksen nettotulos riittävä, ja mihin nettotuloksen ja nettotulosprosentin vaadittavat vähimmäistasot asettuvat. (Yritystutkimus ry 2011, 62.)

Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (jäljempänä myös ROI eli Return on Investment) on yksi tärkeimmistä tilinpäätösanalyysin tuottamista tunnusluvuista. Sijoitetun pääoman tuottoaste on yksi suhteellista kannattavuutta mittaavista tunnusluvuista ja se kertoo sijoitetulle, tuottoa vaativalle pääomalle hankitun tuoton määrän. (Balance consulting 2014.)

Kun halutaan laskea yrityksen sijoitetun pääoman tuottoaste, on ensin laskettava yrityksen sijoitettu pääoma tilikauden alun ja lopun keskiarvona. Sijoitettu pääoma lasketaan lisäämällä oikaistuun omaan pääomaan sijoitettu korollinen vieras pääoma. Sijoitettu korollinen vieras pääoma saadaan laskemalla yhteen pääomalainat, lainat rahoituslaitoksilta, eläkelainat, sisäiset velat (pitkäaikainen), muut pitkäaikaiset velat, korolliset lyhytaikaiset velat sekä muut sisäiset korolliset lyhytaikaiset velat. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti muodostuu kaavan 3 mukaisesti. (Yritystutkimus ry 2011, 64.)

$$\text{ROI} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella}} \times 100 \quad (3)$$

Sijoitetun pääoman tuottoprosentin tulisi olla vähintään vieraan pääoman koron suuruinen, jotta sitä voidaan pitää välttävänä. Tunnusluvun luotettavuutta ja vertailtavuutta yritysten kesken heikentävät usein puutteelliset tiedot korollisen vieraan pääoman määrästä. Myös esimerkiksi suuret kurssitappiot, arvonkorotukset ja suuret investoinnit vaikeuttavat tunnusluvun ja sen kehittymisen luotettavaa tulkittamista. (Yritystutkimus ry 2011, 65.) Balance consulting (2014) antaa sijoitetun pääoman tuottoasteelle taulukon 2 mukaiset viitteelliset ohjearvot:

Taulukko 2. Sijoitetun pääoman tuottoprosentin ohjearvot.

Erinomainen	yli 15 %
Hyvä	10 - 15 %
Tyydyttävä	6 - 10 %
Välttävä	3 - 6 %
Heikko	alle 3 %

2.4.2 Maksuvalmius

Maksuvalmius kuvaa yrityksen likviditeettiä, eli rahoituksen riittävyyttä alle vuoden tarkastelujaksolla. Sillä tarkoitetaan yrityksen mahdollisuutta suorittaa maksunsa ajoissa ja halvimmalla mahdollisella tavalla. Signaaleja likviditeetin heikoudesta ovat maksujen viivästymisistä aiheutuneet viivästyskorot ja kalliiseen lyhytaikaiseen lisärahoitukseen turvautuminen. (Yritystutkimus ry 2011, 71.)

Maksuvalmius voi olla joko dynaamista tai staattista. Dynaamista maksuvalmiutta mitataan rahavirtoihin perustuvilla mittareilla ja staattista maksuvalmiutta taaseesta lasketuilla mittareilla. Staattista maksuvalmiutta kuvaavat tunnusluvut quick sekä current ratio ja dynaamista maksuvalmiutta rahoitustulos sekä toimintajäämä. (Balance consulting 2014.) Opinnäytetyöhöni olen valinnut tarkasteltavaksi staattista maksuvalmiutta mittaavat tunnusluvut quick ja current ration sekä dynaamista maksuvalmiutta kuvaavan rahoitustulosprosentin.

Quick ratio eli happotesti on staattisesti, eli tietyllä hetkellä, yrityksen maksuvalmiutta kuvaava tunnusluku. Se ilmaisee yrityksen kykyä selviytyä pelkällä rahoitusomaisuudellaan lyhytaikaisista veloista. Yrityksellä pitäisi olla varoja käytettävissä myös mahdollisiin yllättäviin menoihin, joten rahoituspuskurit eivät

saa olla liian pienet. Yritys voi tulla toimeen myös pienemmillä rahoituspusku-reilla, mikäli sen tulorahoitus on runsas ja vakaa. Tunnusluku kuvaa vain tilinpäätöshetken tilannetta ja arvo voi heilahdella toimialasta riippuen tilikauden aikana paljonkin. Quick ratio voidaan laskea kaavan 4 mukaan. (Balance consulting 2014.) Kaavassa vierasta pääomaa kuvaa lyhenne vpo.

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vpo} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakot}} \quad (4)$$

Tunnusluvulle ohjeellinen hyvän arvo on yli 1, jolloin yritys pystyisi maksamaan lyhytaikaiset velkansa pelkällä rahoitusomaisuudellaan (Balance consulting 2014). Yritystutkimus ry (2011, 71) antaa tunnusluvulle taulukon 3 mukaiset ohjearvot.

Taulukko 3. Quick ration ohjearvot.

Hyvä	yli 1
Tyydyttävä	0,5 - 1
Heikko	alle 0,5

Current ratio mittaa myös tilinpäätöshetken tilannetta, mutta tarkasteluperspektiivi on pidempi kuin quick ratioissa. Current ratioissa myös vaihto-omaisuus huomioidaan yrityksen likvidiksi rahoitusomaisuudeksi. Tunnusluvun heikkoutena on vaihto-omaisuuden arvioimiseen liittyvä epävarmuus. Kaava 5 osoittaa, miten tunnusluku lasketaan. (Yritystutkimus ry 2011, 71 - 72.)

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}} \quad (5)$$

Yritystutkimus ry (2011, 72) on antanut current ratiolle taulukon 4 mukaiset viitteelliset ohjearvot.

Taulukko 4. Current ration ohjearvot.

Hyvä	yli 2
Tyydyttävä	1 - 2
Heikko	alle 1

Quick ja current ration tulkinta ei ole niin yksinkertainen. Kun tunnuslukuja tulkitaan, rinnalla olisi hyvä tarkastella myös yrityksen pääomarakennetta. Sen pohjalta voidaan arvioida mahdollisia lisärahoitusmahdollisuuksia. Yritys voi esimerkiksi ottaa lisää velkaa paikkaamaan lyhytaikaista rahoitusvajettaan, jos omavaraisuusaste on riittävän hyvä. Maksuvalmius voi vaihdella suuresti tilikauden eri ajankohtien välillä, joten Quick ja current ratio -tunnuslukujen heikoutena on, että ne näyttävät vain yhden hetken eli tilinpäätöshetken maksuvalmiuden. (Balance consulting 2014.)

Rahoitustulos saadaan, kun nettotulokseen lisätään ennen liikutulosta vähennetyt poistot ja arvonalentumiset. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon yrityksen varsinainen liiketoiminta tuottaa tulorahoitusta. Rahoitustuloksella yrityksen pitäisi pystyä kattamaan lainojen lyhennykset, investointien omarahoitusosuudet, käytöpääoman lisäykset sekä omistajien voitonjakotarpeet. Rahoitustulosprosentti lasketaan kaavan 6 mukaan. (Balance consulting 2014.)

$$\text{Rahoitustulos-\%} = \frac{\text{Nettotulos + poistot ja arvonalentumiset}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100 \quad (6)$$

Yrityksen tulisi lyhyelläkin aikavälillä saada aikaan positiivinen rahoitustulos. Yritys joutuu kattamaan juoksevia rahoituskulujaan esimerkiksi lisävelalla, jos rahoitustulos on negatiivinen eikä tulorahoitus riitä tällöin lainojen lyhennyksiin ja voitonjakoon. Rahoitustulos ei kuvaa täysin yrityksen kassavirtaa. (Balance consulting 2014.)

2.4.3 Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella kuvataan yrityksen kykyä selviytyä pitkän aikavälin maksuvelvoitteistaan. Vakavaraisuus on keskeinen tekijä yrityksen toiminnan kannalta. Käytännössä vakavaraisuuden tunnusluvut mittaavat oman ja vieraan pääoman välistä suhdetta eli yrityksen rahoitusrakennetta. Mitä enemmän yrityksellä on omaa pääomaa suhteessa vieraaseen pääomaan sitä vakavaraisempi yritys on. Jotta yritys pysyy pinnalla, on sekä yrityksen kannattavuuden että rahoituksen oltava kunnossa. Yrityksen heikko rahoitusrakenne voi olla syynä yrityksen vaikeuksiin, vaikka yrityksen toiminta olisikin voitollista. (Balance consulting 2014.)

Vakavaraisuus voidaan jakaa dynaamiseen ja staattiseen vakavaraisuuteen. Dynaamisella vakavaraisuudella tarkoitetaan tulorahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman maksuvelvoitteista selviämiseen eli toisin sanoen se tarkoittaa vieraan pääoman takaisinmaksukykyä. Staattisella vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen omavaraisuutta eli kuinka hyvin yrityksen omaisuus riittää vieraan pääoman takaisinmaksamiseen. (Balance consulting 2014.)

Vakavaraisuuden tunnusluvut kertovat yrityksen oman ja vieraan pääoman suhteesta. Yleisimpiä vakavaraisuuden tunnuslukuja ovat omavaraisuusaste, suhteellinen velkaantuneisuus sekä net gearing eli nettovelkaantumisaste. (Yritystutkimus ry 2011, 66 - 70.) Tutkimuksessa tarkastellaan yrityksen vakavaraisuutta kaikilla edellä mainituilla mittareilla.

Omavaraisuusaste on yleisesti käytetty vakavaraisuuden tunnusluku. Se mittaa tappionsietokykyä, ja miten yritys selviytyy taloudellisista sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusaste on tunnusluku, joka mittaa oman pääoman osuutta koko pääoman määrästä. Korkea omavaraisuusaste kertoo, että yrityksen liiketoiminta rakentuu vakaalle pohjalle. (Balance consulting 2014.) Kaavassa 7 esitetään Yritystutkimus ry:n (2011, 66) laatima omavaraisuusasteen laskukaava.

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$$

(7)

Korkea omavaraisuusaste antaa yritykselle huomattavan paljon enemmän liikumanvapautta kuin matala omavaraisuusaste. Yritys, jolla on korkea omavaraisuusaste, ei ole riippuvainen toimintaympäristön muutoksista samalla tavalla kuin yritys, jolla tunnusluvun arvo on heikko. Yritys voi tulla toimeen myös matalalla omavaraisuudella, mutta se edellyttää, ettei tappiota synny ja kannattavuus on kohtuullinen ja vakaa. Omavaraisuusaste voi olla henkilö- ja osakeyhtiöissä negatiivinen. Tunnusluku on miinus-merkkinen, jos yrityksen oma pääoma on negatiivinen. Negatiivinen omavaraisuusaste ja oman pääoman menettäminen ovat erittäin huolestuttavia signaaleja yrityksen tilasta. (Balance consulting

2014.) Yritystutkimus ry (2011, 67) antaa omavaraisuusasteelle ohjearvot, jotka on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5. Omavaraisuusasteen ohjearvot.

Hyvä	yli 40 %
Tyydyttävä	20 - 40 %
Heikko	alle 20 %

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo yrityksen velkojen suhteen toiminnan laajuuteen. Jos suhteellinen velkaantuneisuus on korkea, edellyttää se hyvää liike-tulosta, jotta yritys pystyy selviämään vieraan pääoman velvoitteista. Tunnuslu-ku lasketaan kaavan 8 mukaisesti. Tunnusluku on toimialasidonnainen, mutta tuotannollisille yrityksille voidaan antaa taulukon 6 mukaiset ohjearvot. (Yritys-tutkimus ry 2011, 67.)

Suhteellinen velkaantuneisuus =

$$\frac{\text{Oikaistun taseen velat} - \text{saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto (12 kk)}} \times 100 \quad (8)$$

Taulukko 6. Suhteellisen velkaantuneisuuden ohjearvot tuotannollisille yrityksil-le.

Hyvä	alle 40 %
Tyydyttävä	40 - 80 %
Heikko	yli 80 %

Net gearing eli nettovelkaantumisaste on yksi yleisimmistä vakavaraisuuden tunnusluvuista. Tunnusluvun avulla saadaan selville nettovelan määrä suhtees-sa omaan pääomaan. (Balance consulting 2014.)

Net gearing lasketaan kaavan 9 mukaan. Osoittajan korollinen vieras pääoma saadaan laskemalla yhteen pitkäaikainen vieras pääoma ilman saatuja ennakoi-ta, korolliset lyhytaikaiset velat ja muut sisäiset korolliset velat. Vierasta pää-omaa kuvataan kaavassa lyhenteellä vpo. (Yritystutkimus ry 2011, 68.)

$$\text{Net gearing} = \frac{\text{Korollinen vpo} - \text{rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oikaistu oma pääoma}} \times 100 \quad (9)$$

Net gearing -tunnuslukuun vaikuttavat yrityksen rahoitusrakenne eli korollisen vieraan pääoman, likvidien varojen sekä oman pääoman määrä. Mitä korkeampi tunnusluvun arvo on sitä korkeampi on myös yrityksen velkaantuneisuus. Arvon tulisi olla alle 100 % ja mitä lähempänä nollaa sitä parempi. Mikäli tunnusluku saa negatiivisen arvon, joka on aiheutunut oman pääoman negatiivisuudesta, tulkitaan tunnusluku suoraan huonoksi. (Yritystutkimus ry 2011, 68.)

Kun net gearing kasvaa, yrityksen vakavaraisuus heikkenee. Tunnusluvun arvon ollessa 100 % yrityksellä on yhtä paljon omaa pääomaa ja korollista nettovelkaa. Tällöin yrityksen rahoitustilanne on vielä jokseenkin tasapainossa. Negatiivinen gearing-prosentti ei ole huono asia, mikäli korollista vierasta pääomaa ei ole, sillä tällöin yritys on nettovelaton. Tunnusluvulle on annettu taulukon 7 mukaiset ohjearvot. (Balance consulting 2014.)

Taulukko 7. Net gearing -tunnusluvun ohjearvot.

Erinomainen	alle 10 %
Hyvä	10 - 60 %
Tyydyttävä	60 - 120 %
Välttävä	120 - 200 %
Heikko	yli 200 %

3 Yhtiömuodon vaikutus yrityksen talouden tilaan

Valitulla organisaatiomuodolla on suuri merkitys, sillä se ratkaisee, miten esimerkiksi hallinto järjestetään ja miten varoja jaetaan. Huolimaton yritysmuodon valinta saattaa aiheuttaa pahoja taloudellisia vahinkoja. Yhtiömuoto vaikuttaa siis monella tapaa yrityksen taloudelliseen tilaan. Eri yhtiömuodoilla on myös erilaisia vaatimuksia siitä, miten yrityksen tilinpäätös laaditaan.

3.1 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiö eli henkilöyhtiö syntyy yhtiömiesten sopimuksella eli yhtiösopimuksella. Perustamiseen vaaditaan vähintään kaksi yhtiömiestä. Kommandiittiyhtiössä pitää olla vähintään yksi vastuunalainen yhtiömies sekä yksi äänetön yhtiömies. Kaikilla vastuunalaisilla yhtiömiehillä on samanlainen vastuu yhtiön veloista ja sitoumuksista johtuvista velvoitteistaan. Kommandiittiyhtiö voi halutessaan valita yhtiölleen toimitusjohtajan. (AKL 7 luku.)

Säännösten mukaan kommandiittiyhtiöiden on ilmoitettava tilinpäätös ja toimintakertomus rekisteröitäväksi kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Yhtiö voi halutessaan julkistaa ne myös itse. Tällöin koko virallinen tilinpäätös tilintarkastuskertomuksineen julkistetaan. Pienen kommandiittiyhtiön ei kuitenkaan tarvitse lähettää tilinpäätöstä rekisteröitäväksi patentti- ja rekisterihallitukseen. Kirjanpitolaki määrittää pieniyhtiön rajat. (KHT-yhdistys 2007, 16 - 18.)

Kommandiittiyhtiön tilinpäätös laaditaan, kuten luvussa 2 esitetään. Kirjanpitolain lisäksi on noudatettava lakia avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä, josta käytetään nimeä AKL. AKL:n 9 luvun säädökset täydentävät kirjanpitolain vaatimuksia taseesta ja liitetiedoista ja ne menevät aina kirjanpitolain säännöksiensä edelle. Kirjanpitolaisissa on määritelty pieniyhtiön rajat, joiden mukaan pieni kommandiittiyhtiö saa muun muassa laatia lyhennetyn tuloslaskelman ja taseen ja jättää toimintakertomuksen laatimatta. (KHT-yhdistys 2007, 14.)

Vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat henkilökohtaisesti kommandiittiyhtiön sitoumuksista, sillä yhtiössä ei ole sääntelyä yhtiöön sijoitetun pääoman pysyvyydestä. Yhtiömiehet voivat milloin tahansa jakaa keskenään yhtiön varat. Voiton-

jaossa sovelletaan AKL:n olettamussäännöstä, ellei muuta ole sovittu. Säännöksen mukaan yhtiömiehet saavat ensin tilikauden voitosta osuuden, joka vastaa korkolaissa säädettyä korkoa tilikauden alkaessa hänen jäljellä olevalle panokselleen. Jos voitto ei riitä osuuksien täysimääräiseen suorittamiseen, jaetaan voitto panosten suuruuden mukaisessa suhteessa. Loppuosa jaetaan yhtiömiesten kesken tasan. (AKL 7 luku 4 §.)

Usein yhtiömiehille ei makseta palkkaa heidän tekemästään työstä. Yhtiö kuitenkin voi halutessaan maksaa yhtiömiehille palkkaa. Tällöin maksettu palkka on yhtiön vähennyskelpoinen meno ja saajansa veronalaista tuloa. Yleensä yhtiömiehet nostavat tulonsa verovapaina voitto-osuuksina. Yksityisotot eivät yleensä ole veronalaista tuloa yhtiömiehille. (KHT-yhdistys 2007, 86; Niskakangas 2009, 52.)

Kommandiittiyhtiön tulo jaetaan osakkaille erikseen ansio- ja pääomatulona. Yhtiön nettovarallisuus määrää pääomatulon määrän. Jokainen yhtiömies saa pääomatulona 20 prosentin osuuden elinkeinotoiminnan nettovarallisuudesta. Yhtiön nettovarallisuus lasketaan vain elinkeinotulolähteeseen kuuluvien varojen ja velkojen erotuksena. Varallisuuteen lisätään 30 prosenttia viimeisten 12 kuukauden aikana maksetuista palkoista. (KHT-yhdistys 2007, 88 - 89.)

Kommandiittiyhtiö on tuloverolain (TVL) mukaan elinkeinoyhtymä. Yhtymä muodostaa itsenäisen laskentayksikön, sillä yhtiölle lasketaan oma verotettava tulos tulolähteittäin. Kommandiittiyhtiön tulosta vero maksuunpannaan vastuunalaisille yhtiömiehille. Tappioita ei vähennetä yhtiömiesten tuloista. Se vähennetään kommandiittiyhtiön seuraavien tilikausien verotettavasta tulosta. (TVL 2 luku 16 §.)

Kommandiittiyhtiön tuloslaskelmassa ei ole lainkaan välittömiä veroja, koska elinkeinotoiminnan verotettava tulo jaetaan yhtiömiehille tulo-osuuksien mukaan. Yhtiömiehet maksavat kukin henkilökohtaisesti veronsa. Näihin veroihin sisältyy myös osuus yhtiön verotettavasta tulosta. (KHT-yhdistys 2007, 91.)

Yhtiön negatiivinen pääoma on yleensä seurausta tappioista tai yksityisotoista. Oman pääoman negatiivisuudesta saattaa seurata verotuksessa korkojen vähennysoikeuden rajoittaminen. Negatiivinen oma pääoma lasketaan yhtiömies-

kohtaisesti, joten kirjanpidossa pitäisi seurata erikseen jokaisen yhtiömiehen pääomaa, sijoituksia, yksityisottoja sekä voitto-osuuksia. (KHT-yhdistys 2007, 86, 96.)

3.2 Osakeyhtiö

Osakeyhtiön perustaminen vaatii kirjallisen perustamissopimuksen laatimista. Kaikkien osakkeenomistajien on allekirjoitettava se. Osakeyhtiössä yhtiömiehiä kutsutaan osakkeenomistajiksi. Osakkeenomistajat käyttävät päätäntävaltaansa yhtiökokouksessa, joka on osakeyhtiön ylin päättävä elin. (OYL 2 luku 1 §; OYL 5 luku 1 §.) Osakeyhtiölain (OYL) 1:1 §:n mukaan osakeyhtiö voi olla joko yksityinen tai julkinen. Tässä opinnäytetyössä käsitellään vain yksityistä osakeyhtiötä.

Kun tilinpäätös on vahvistettu yhtiökokouksessa, osakeyhtiöllä on kaksi kuukautta aikaa ilmoittaa tilinpäätös rekisteröitäväksi. Mikäli tilinpäätöstä ei ole ilmoitettu ajoissa rekisteröitäväksi, voi kaupparekisteri asettaa uhkasakon esimerkiksi toimitusjohtajalle. Osakeyhtiö voi julkistaa tilinpäätöksen myös itse. Kun tilinpäätös julkistetaan itse, tulee siihen liittää myös kopio tilintarkastuskertomuksesta. Osakeyhtiö voi halutessaan laatia tilinpäätöksen myös muulta kaudelta kuin kaupparekisteriin merkityltä tilikaudelta. Tätä kutsutaan välitilinpäätökseksi. (KHT-yhdistys 2008, 26 - 27.)

Tilinpäätöksen esitystapaa säätelee kirjanpitolaki ja tilinpäätös laaditaan, kuten luvussa 2 esitetään. Osakeyhtiön tilinpäätöksen laadinnassa käytetään lisäksi osakeyhtiölain kahdeksannen luvun säännöksiä. OYL täydentää taseen ja toimintakertomuksen vaatimuksia. Pieni yhtiö saa laatia tuloslaskelman ja taseen lyhennyssä muodossa sekä jättää toimintakertomuksen laatimatta. Kirjanpitolaki määrittää pieniyhtiön rajat. (KHT-yhdistys 2008, 20, 184 - 186.)

Osakeyhtiön ensisijainen tarkoitus on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, ellei yhtiöjärjestyksessä muuta sanota. Vaikka voiton tuottaminen on yhtiön tarkoitus, on voitonjakoon osakeyhtiölaissa rajoittavia säännöksiä. Osakkeenomistajat eivät esimerkiksi voi vapaasti ottaa yhtiön kassasta rahaa. Osakeyhtiölain mukaan varoja voidaan jakaa palkkoina, osinkona, vapaan pääoman rahastosta, osakepääoman alentamisella, omien osakkeiden hankkimisella ja lunastamisella.

la, yhtiön purkamisella sekä rekisteristä poistamisella. (OYL 13 luku 1 §.) Varoja ei saa jakaa, jos tiedetään, että yhtiö on maksukyvytön tai jako aiheuttaisi maksukyvyttömyyden (KHT-yhdistys 2008, 51).

Osakeyhtiö on verotuksessa itsenäinen verovelvollinen. Osakeyhtiön tuottama tulo verotetaan yhtiön tulona, eikä tulo sellaisenaan vaikuta osakkeenomistajan verotukseen. Osakeyhtiön verojen maksusta huolehtii yhtiö. Verot maksetaan 20 prosentin yhteisöverokannan mukaan. Verotettavan tulon laskeminen perustuu kirjanpitoon. Verotettava tulo voi kuitenkin poiketa kirjanpidon tuloksesta. (Vero 2014.)

Mikäli osakeyhtiön oma pääoma on negatiivinen, tulee siitä ilmoittaa kaupparekisteriin välittömästi. Osakeyhtiön oman pääoman määrään lasketaan mukaan myös pääomalainat sekä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset. Lisäksi omaan pääomaan voidaan joissakin tilanteissa lisätä omaisuuden todennäköisen luovutushinnan ja kirjanpitoarvon erotus. (KHT-yhdistys 2008, 14.)

4 Kohdeyrityksen taloudellinen tilanne

Kohdeyritykseni taloudellista tilannetta tarkastellaan tilinpäätösanalyysin avulla. Tunnusluvut lasketaan viiden peräkkäisen tilikauden tilinpäätöstietojen pohjalta. Yrityksen tilikausi on toukokuun alusta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun, lukuun ottamatta tilikautta 2012, joka on 18 kuukauden mittainen. Olennaista on valita oikeat tunnusluvut, jotta niistä on yritykselle hyötyä. Oikeiden tunnuslukujen avulla ja riittävän suurella ajanjaksolla, yritys pystyy seuraamaan omaa taloudellista tilaansa sekä hyödyntämään saamaansa tietoa. Tässä luvussa esitellään tunnuslukuanalyysin vaiheet ja tulokset.

Tilikausilta 2008 - 2011, jolloin yritys toimi kommandiittiyhtiönä, ei ole saatavilla verotietoja, eikä tämän työn kannalta ole oleellista niitä selvittää. Tämä saattaa vaikuttaa muun muassa muutamien tunnuslukujen arvoihin. Vuonna 2012 yritys vaihtui osakeyhtiöksi. Tästä syystä tässä luvussa tarkastellaan myös lyhyesti yhtiömuodon muutoksen vaikutuksia yrityksen taloudelliseen tilanteeseen.

Tunnuslukuanalyysi-alaluvussa (luku 4.2) käsitellään ainoastaan vuosilta 2008 - 2011 laskettuja tunnuslukuja. Tällöin yritys oli vielä kommandiittiyhtiö. Viimeisessä alaluvussa (luku 4.3) käsitellään yhtiömuodon muutoksen vaikutuksia yrityksen taloudelliseen tilanteeseen ja apuna käytetään vuodelta 2012 laskettuja tunnuslukuja.

4.1 Tilinpäätösanalyysin lähtökohdat ja toteuttaminen

Työn tavoitteena on antaa yritykselle lisätietoa heidän taloudellisesta asemastaan tilinpäätösanalyysin avulla sekä syventää omaa osaamistani. Tilinpäätösanalyysi pohjautuu yrityksen tilinpäätöstietoihin vuosilta 2008 - 2012.

Analyysi toteutetaan tunnuslukuanalyysina vaihe vaiheelta. Kun analysoitava aineisto on hankittu, valitaan käytettävät tunnusluvut. Seuraavaksi valitaan vertailukohde, oikaistaan tilinpäätöstiedot, lasketaan tunnusluvut ja tulkitaan niitä. Ennen varsinaista analyysia määritetään siis käytettävät tunnusluvut. Työn tarkoituksena on saada kattava kuva yrityksen kannattavuudesta, maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta ja tähän tarkoitukseen perinteinen tunnuslukuanalyysi on hyvä apuväline. Tunnuslukuanalyysiin on valittu kannattavuutta mittaa-

viksi tunnusluvuiksi liike- ja nettotulosprosentti sekä sijoitetun pääoman tuottoaste, maksuvalmiutta mittaaviksi tunnusluvuiksi quick ja current ratio sekä rahoitustulosprosentti ja vakavaraisuutta mittaaviksi tunnusluvuiksi omavaraisuusaste, net gearing sekä suhteellinen velkaantuneisuus. Laskentakaavat valittiin tunnuslukuihin esitetään luvussa 3.

Seuraavana määritetään vertailukohde, eli mihin yrityksen laskettuja tunnuslukuja vertaillaan. Vertailukohteina tässä tunnuslukuanalyysissä käytetään laskettuja tunnuslukuja yrityksen aikaisemmilta vuosilta ja Yritystutkimuksen antamia viitteellisiä ohjeita tunnusluville. Näiden perusteella saadaan käsitys yrityksen toiminnan tasosta ja siitä, mihin suuntaan toiminta on kehittymässä.

Yritys X:n tuloslaskelmaan ja taseeseen tehdään oikaisuja luvussa 3 sekä liitteessä 1 ja 2 esitettyjen oikaisuperusteiden mukaan. Yrityksen tilinpäätöstietoja on oikaistu lähinnä järjestelemällä ja yhdistelemällä tilinpäätöseriä uudelleen. Vuoden 2012 tilikausi on ollut 18 kuukauden mittainen, joten se on oikaistu tuloslaskelmaan vastaamaan 12 kuukautta. Viimeisenä vaiheena on tunnuslukujen laskeminen ja analysointi. Tunnusluvut on laskettu Excel-työkalun avulla.

4.2 Tunnuslukuanalyysi

Tunnuslukuanalyysin tarkoituksena on analysoida tuloslaskelmasta ja taseesta saatavan informaation avulla Yritys X:n taloudellista tilaa. Tunnuslukuanalyysissä käsitellään ja tulkitaan yhdeksää tunnuslukua, jotka on laskettu vuosien 2008 - 2012 tilinpäätöstietojen perusteella. Tässä alaluvussa tarkastelen tunnuslukuja vain ajalta, jolloin yritys toimi kommandiittiyhtiönä eli vuoteen 2011 asti. Kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta jokaista analysoidaan kolmen tunnusluvun avulla. Tunnuslukuja vertaillaan yrityksen aikaisempien vuosien tunnuslukuihin sekä tunnusluville annettuihin ohjeisiin.

Ongelmallista tunnuslukujen analysoinnissa on, että kaikkia tietoja, esimerkiksi verotietoja en yritykseltä ole saanut, eikä niitä ole työn kannalta oleellista selvittää. Jotkin tunnusluvut saavat siis todellisuudessa hieman erilaisia arvoja tai esimerkiksi tunnuslukujen heikkous voi selittyä jollain seikalla, jota en yritykseltä ole saanut tietooni.

4.2.1 Kannattavuus

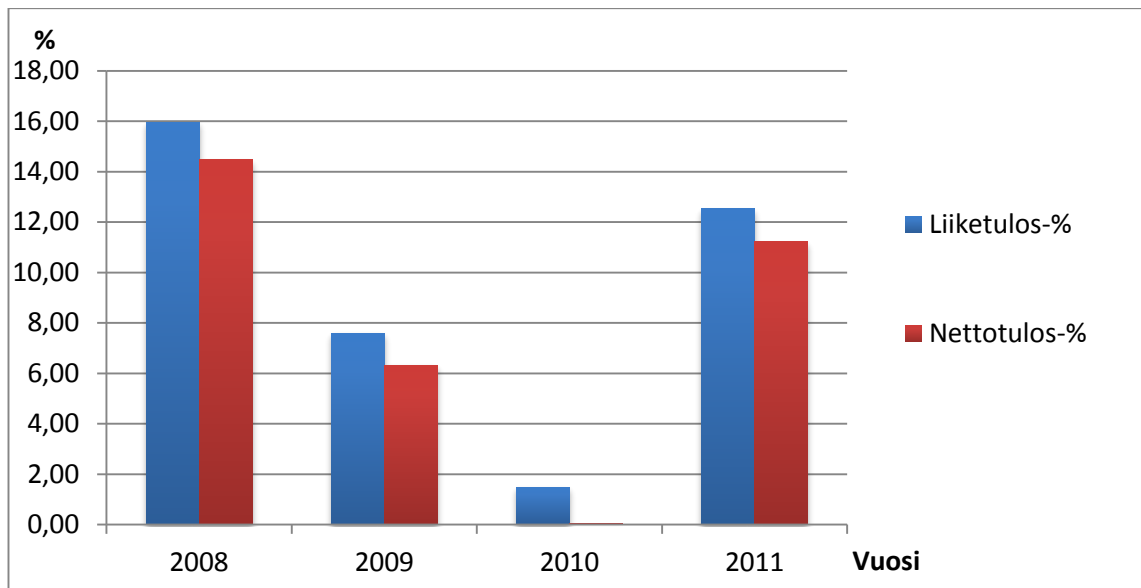
Kannattavuus kuvaa yrityksen liiketoiminnan tuottavuutta, joka on oleellista jatkuvan liiketoiminnan kannalta (Yritystutkimus ry 2011, 60). Yritys X:n kannattavuuden tunnusluvuista on laskettu liike-tulosprosentti, nettotulosprosentti sekä sijoitetun pääoman tuotto-prosentti. Taulukossa 8 esitetään kannattavuuden tunnuslukujen arvot.

Taulukko 8. Yritys X:n kannattavuuden tunnusluvut 2008 - 2011.

KANNATTAVUUS	2008	2009	2010	2011
Liiketulos-%	15,97	7,60	1,49	12,55
Nettotulos-%	14,47	6,33	0,04	11,23
Sijoitetun pääoman tuotto-%	35,16	17,24	3,99	47,16

Liiketulos kertoo tuloksen ennen rahoituseriä ja veroja. Yritystutkimus ry (2011, 62) on määrittänyt liike-tulosprosentille ohje-arvot, joiden mukaan yli 10 % on hyvä ja alle 5 heikko. Tämän määrittelyn mukaan vuosina 2008 ja 2011 yrityksen liike-tulosprosentti on ollut hyvällä tasolla. Vuonna 2009 luku oli tyydyttävä ja vuonna 2010 päättyneellä tilikaudella heikko. Alhaisempi liikevaihto ja suurempi aine- ja tarvikekäyttö selittävät osaltaan suurta notkahdusta vuonna 2010.

Nettotulos muodostuu, kun liike-tulokseen lisätään rahoitustuotot ja vähennetään rahoituskulut ja verot (Yritystutkimus ry 2011, 62). Nettotulosprosentille ei ole määritelty tarkkoja ohje-arvoja, mutta positiivista arvoa voidaan pitää kannattavana. Yritys X:n nettotulosprosentti on ollut joka vuosi positiivinen, joten siltä osin yrityksen toimintaa voidaan pitää kannattavana. Liike-tulosprosentin tavoin myös nettotulosprosentti vuonna 2010 on muita vuosia huomattavasti alhaisempi. Tämän tilikauden alhaisempi nettotulosprosentti selittyy pitkälti samoista tekijöistä kuin tämän tilikauden liike-tulosprosentti. Yrityksen nettotulosprosenttia voidaan kuitenkin pitää hyvänä.

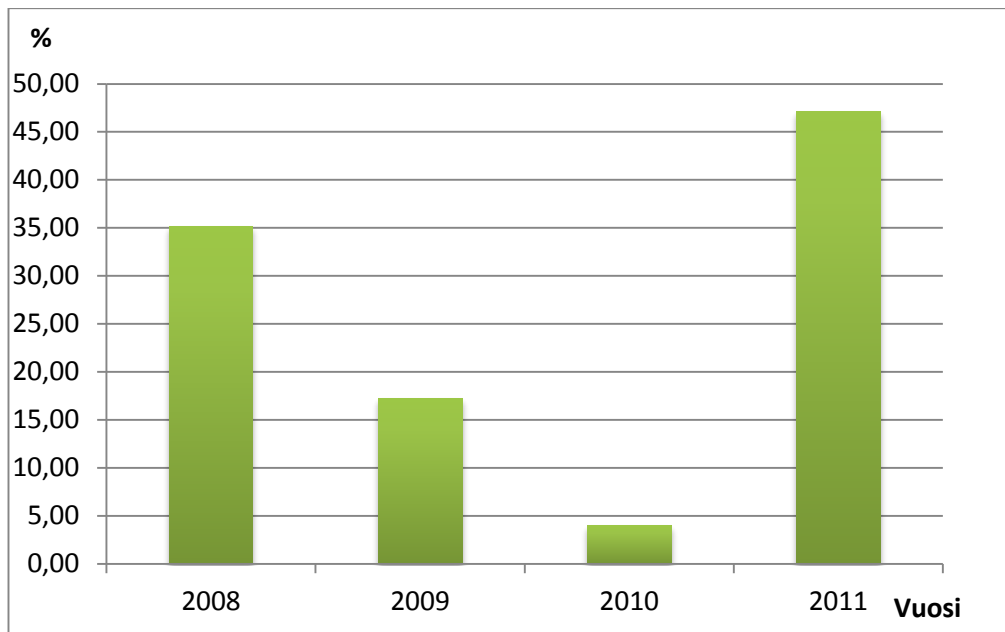

Kuvio 4. Yritys X:n liiketulos- ja nettotulosprosenttien kehitys.

Kuviossa 4 esitetään Yritys X:n liiketulos- ja nettotulosprosenttien tunnuslukujen arvot vuosilta 2008 - 2011. Tulosprosentteista nähdään, että yrityksen toiminta on kannattavaa, koska molemmat prosentit saavat positiivisen arvon jokaisena vuotena.

Sijoitetun pääoman tuottoaste kertoo sen tuoton määrän, jonka yritys on saanut siihen sijoitetulle korolliselle tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle. Yli 15 %:n suuruista sijoitetun pääoman tuottoaste voidaan pitää hyvänä. (Balance consulting 2014.) Vuotta 2010 lukuun ottamatta Yritys X:n sijoitetun pääoman tuottoaste on ollut erinomaisella tasolla. Vuonna 2010 se oli vain 3,99 %, joten sitä voidaan pitää välttävänä. Vuoden 2010 välttävään arvoon vaikuttaa muun muassa huomattavasti pienempi nettotulos kuin aikaisempina vuosina.

Vuoden 2008 luku saa todellisuudessa hieman eri arvon, koska laskukaavan nimittäjän sijoitettua pääomaa ei ole laskettu tilikauden alun ja lopun keskiarvona. Koska vuoden 2007 tilinpäätöstiedot puuttuvat, ei ollut mahdollista laskea sijoitettua pääomaa keskimäärin tilikaudelta 2008.

Kuvio 5. Yritys X:n sijoitetun pääoman tuottoasteen kehitys.

Kuviossa 5 esitetään Yritys X:n sijoitetun pääoman tuottoasteen kehitys vuosilta 2008 - 2011. Kuvioista voidaan huomata, että yritys on pystynyt käyttämään siihen sijoitetun pääoman tehokkaasti. Sijoitettuun pääomaan on laskettu yrityksen oma pääoma ja korollinen vieras pääoma keskimäärin tilikaudella. Tässä tapauksessa korollinen vieras pääoma käsittää pitkäaikaisen vieraan pääoman kokonaisuudessaan sekä lyhytaikaisesta vieraasta pääomasta rahoituslaitosten osuuden.

Yrityksen toiminta näyttää kannattavalta sekä tulosprosenttien että sijoitetun pääoman tuottoasteen perusteella. Tulosprosenttien muutos on suorassa suhteessa yrityksen liikevaihtoon ja tuloksen muutoksiin vertailukausien aikana. Kaikista edellä mainituista tunnusluvuista on havaittavissa suhdannevaihtelut. Kuvioista 4 ja 5 voidaan havaita, että vuonna 2010 päättyneellä tilikaudella kannattavuuteen on vaikuttanut vuoden 2009 taantuma. Vuonna 2011 yrityksen kannattavuus on ollut taas kasvussa.

4.2.2 Maksuvalmius

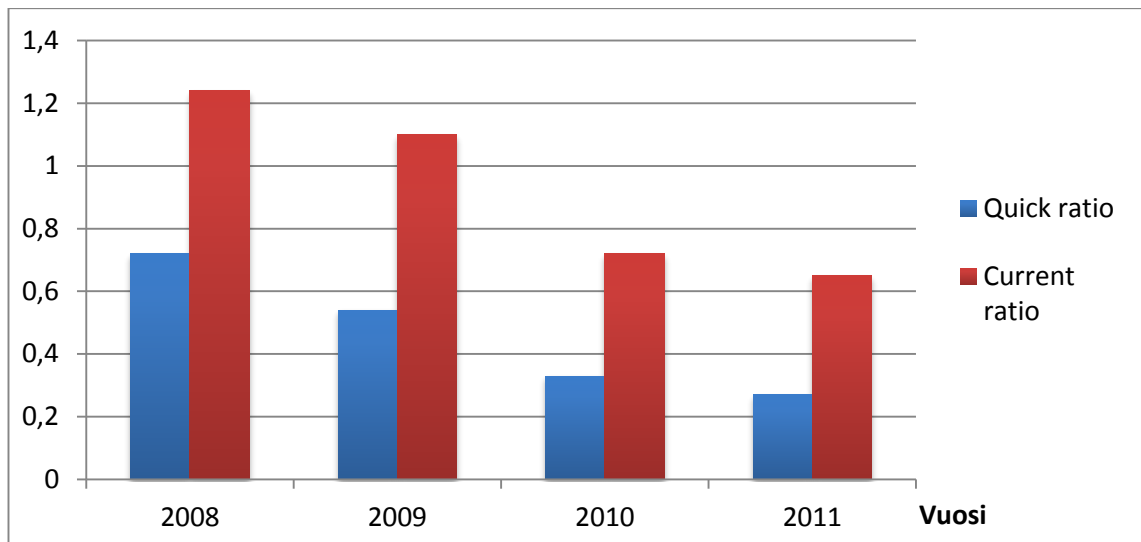
Maksuvalmius eli likviditeetti kuvaa yrityksen rahoitustilannetta lyhyellä aikavälillä, toisin sanoen miten yritys pystyy suoriutumaan lyhytaikaisista veloistaan ja yllättävistä maksuistaan ajallaan ja edullisella tavalla. (Yritystutkimus ry 2011, 71.) Yritys X:n maksuvalmiutta tarkastellaan quick ja current ration sekä rahoitustulosprosentin avulla. Taulukossa 9 esitetään maksuvalmiuden tunnuslukujen arvot.

Taulukko 9. Yritys X:n maksuvalmiuden tunnusluvut 2008 - 2011.

MAKSUVALMIUS	2008	2009	2010	2011
Quick ratio	0,72	0,54	0,33	0,27
Current ratio	1,24	1,10	0,72	0,65
Rahoitustulos-%	15,66	7,46	1,05	12,16

Quick ratio mittaa yrityksen kassavalmiutta. Quick ration arvot tarkasteluvuosina 2008 ja 2009 saavat arvot 0,72 ja 0,54, mikä tarkoittaa, että näinä vuosina yrityksen maksuvalmius quick ratiolla mitattuna on ollut tyydyttävällä tasolla. Vuosina 2010 ja 2011 maksuvalmius on ollut heikko. Vuosien 2008 ja 2009 parempiin arvoihin on vaikuttanut erityisesti suuret lainasaamiset, joita ei ole vuosina 2010 ja 2011.

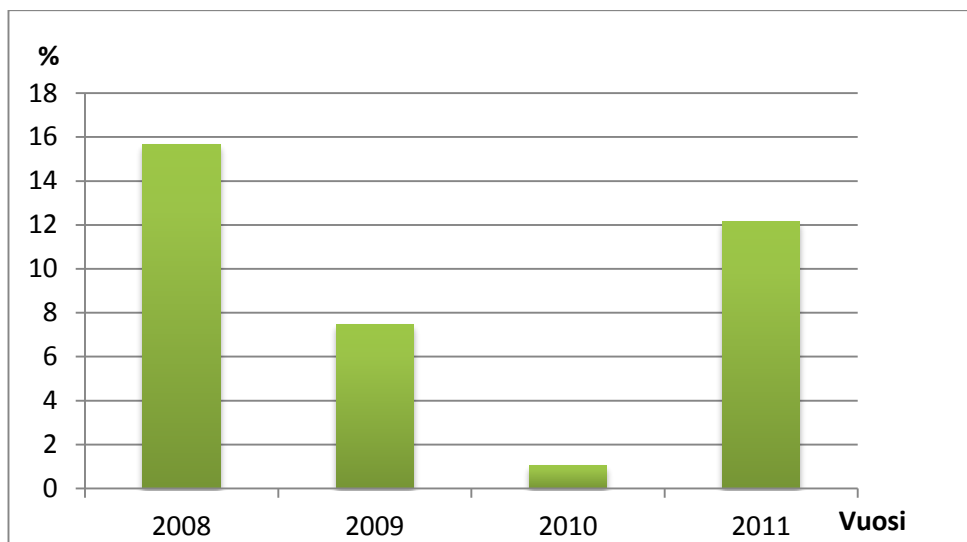
Current ratiossa tarkasteluperspektiivi on pidempi kuin quick ratiossa. Yritys X saa tunnusluvulle arvot 1,24 ja 1,10 vuosina 2008 ja 2009, mikä tarkoittaa, että myös current ratiolla mitattuna yrityksen maksuvalmius on näinä vuosina tyydyttävällä tasolla. Quick ration tavoin current ratio on heikko vuosina 2010 ja 2011. Tämä selittyy samoin kuin quick ratio, suurilla lainasaamisilla vuosina 2008 ja 2009, mutta myös näiden vuosien suuremmalla vaihto-omaisuudella.

Kuvio 6. Yritys X:n quick ja current ratio.

Kuviossa 6 on kuvattu Yritys X:n quick ja current ratio vuosina 2008 - 2011. Sekä quick että current ration arvot ovat heikentyneet joka vuosi edellisestä. Molemmat tunnusluvut kertovat, että yrityksen maksuvalmius on ollut vuosina 2008 ja 2009 tyydyttävällä tasolla ja vuosina 2010 ja 2011 heikolla tasolla näillä tunnusluvuilla mitattuna. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että yrityksen rahavarat ja myyntisaamiset eivät täysin riitä kattamaan sen lyhytaikaisia velvoitteitaan.

Rahoitustulosprosentti kertoo, kuinka paljon yrityksen varsinainen liiketoiminta tuottaa tulorahoitusta (Balance consulting 2014). Yritys X:n maksuvalmiutta on mitattu myös rahoitustulosprosentin avulla. Rahoitustulosprosentille ei ole tarkkoja ohjearvoja, mutta tuloksen pitäisi olla positiivinen. Yrityksen rahoitustulosprosentti saa koko tarkastelujaksolla positiivisen arvon, joten yrityksen tulorahoitus riittää lainojen lyhennyksiin ja voitonjakoon. Kuviossa 7 esitetään rahoitustulosprosentin kehitys vuosina 2008 - 2011. Vuonna 2010 arvo on vain 1,05 %, joka on selkeästi heikompi kuin muina vuosina.

Kuvio 7. Yritys X:n rahoitustulosprosentin kehitys.

4.2.3 Vakavaraisuus

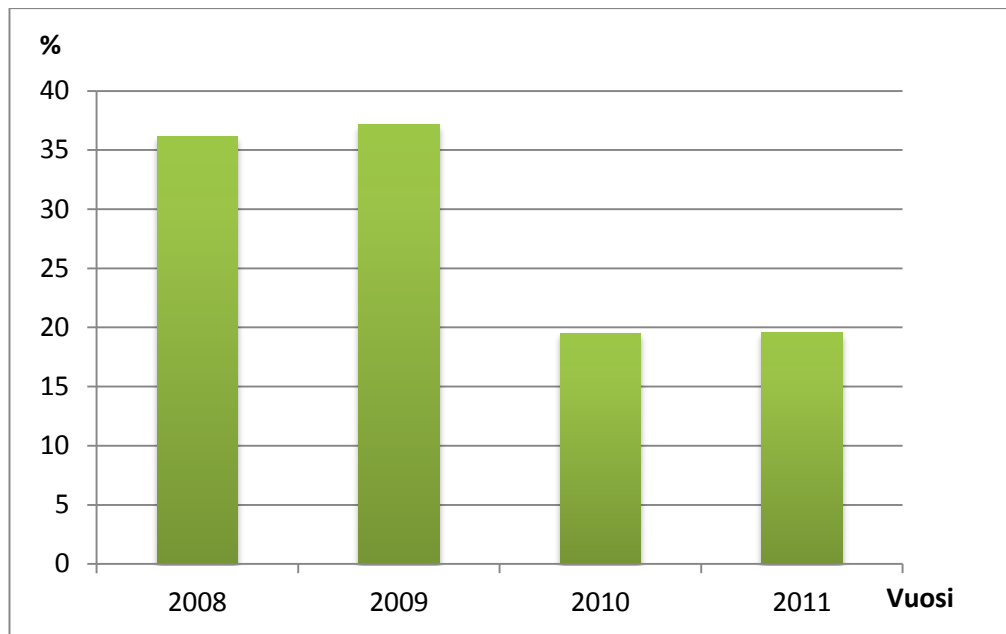
Vakavaraisuus kertoo vieraan ja oman pääoman osuuden koko pääomasta. Mitä enemmän yrityksellä on omaa pääomaa suhteessa vieraaseen pääomaan sitä vakavaraisempi yritys on. (Balance consulting 2014.) Yritys X:n vakavaraisuutta tarkastellaan omavaraisuusasteen, suhteellisen velkaantuneisuuden sekä nettovelkaantumisasteen eli net gearing -tunnusluvun avulla. Taulukossa 10 esitetään yrityksen vakavaraisuuden tunnuslukujen arvot.

Taulukko 10. Yritys X:n vakavaraisuuden tunnusluvut 2008 - 2011.

VAKAVARAISUUS	2008	2009	2010	2011
Omavaraisuusaste	36,16	37,16	19,52	19,55
Suhteellinen velkaantuneisuus	46,98	45,37	52,71	49,64
Net gearing	78,48	58,88	162,08	135,16

Omavaraisuusaste kertoo yrityksen vakavaraisuudesta. Se mittaa yrityksen tappionsietokykyä, ja miten yritys selviytyy taloudellisista sitoumuksista pitkällä aikavälillä. (Balance consulting 2014.) Yritystutkimus ry (2011, 67) on määrittänyt omavaraisuusasteelle ohjearvot, joiden mukaan yli 40 % on hyvä ja alle 20 % heikko. Yritys X:n omavaraisuusaste vuosina 2008 ja 2009 on ollut lähes sa-

ma ja tyydyttävällä tasolla, lähellä kuitenkin hyvää tasoa. Vuosina 2010 ja 2011 omavaraisuusaste on laskenut hieman alle tyydyttävän tason. Tätä selittää vuosien 2010 ja 2011 melkein puolet pienempi oman pääoman osuus verrattuna edellisiin vuosiin. Kuviossa 8 esitetään omavaraisuusasteen kehitys vuosilta 2008 - 2011.

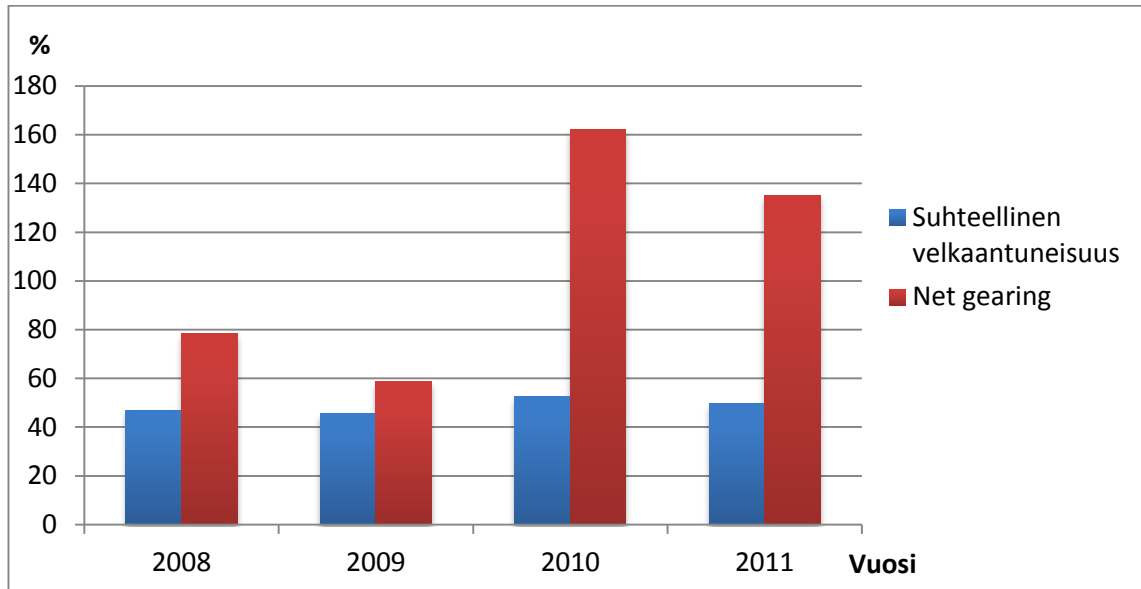

Kuvio 8. Yritys X:n omavaraisuusasteen kehitys.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo yrityksen velkojen suhteen toiminnan laajuuteen (Yritystutkimus ry 2011, 67). Yritys X:n kohdalla voidaan käyttää Yritystutkimus ry:n (2011, 67) määrittelemiä ohjearvoja apuna tunnusluvun arvioimisessa. Yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on koko tarkastelujaksolla ollut välillä 45,37 % - 52,71 % eli tyydyttävällä tasolla. Vuosina 2008 ja 2009 se on ollut kuitenkin lähellä hyvää tasoa.

Net gearing eli nettovelkaantumisaste kertoo, mikä on omistajien yritykseen sijoittamien omien pääomien ja rahoittajilta lainattujen korollisten velkojen välinen suhde. Arvon tulisi olla alle 100 % ja mitä lähempänä nollaa sitä parempi. (Balance consulting 2014.) Yritys X:n net gearing on vuosina 2008 ja 2009 ollut alle 100 %, joten sitä voidaan pitää riittävän hyvänä. Vuosina 2010 ja 2011 luku on ollut huomattavasti heikompi. Prosentti on näinä vuosina ollut yli 100 %, mutta kuitenkin välttävällä tasolla. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että yrityksen velkaantuneisuus on melko suuri. Se voi kaventaa hieman yrityksen taloudellis-

ta liikkumavaraa, esimerkiksi lisälainan saantia rahoittajilta. (Balance consulting 2014.) Kuviossa 9 esitetään suhteellisen velkaantuneisuuden ja nettovelkaantumisasteen kehitys vuosilta 2008 - 2011.

Kuvio 9. Yritys X:n suhteellisen velkaantuneisuuden ja nettovelkaantumisasteen kehitys.

Yrityksen vakavaraisuuden tunnusluvut osoittavat, että yrityksen vakavaraisuus on tyydyttävällä tasolla. Vuosien 2010 ja 2011 omavaraisuusaste on melko heikko, joten yritys saattaa kärsiä mahdollisista suhdannevaihteluista. Suhteellinen velkaantuneisuus osoittaa, että yrityksellä on melko vähän velkaa suhteessa liikevaihtoon. Yrityksen net gearing -arvot vuosina 2008 ja 2009 osoittavat, että yrityksellä on likvidejä rahavaroja enemmän kuin korollista velkaa, mikä tarkoittaa, että yritys pystyy maksamaan korolliset velat yrityksen kassavaroista. Vuosien 2010 ja 2011 net gearing -arvot ovat omavaraisuusasteen tavoin heikompia. Pitkällä aikavälillä yritys pystyy selviytymään tyydyttävästi vieraan pääoman rahoituskuluista.

4.3 Yhtiömuodon muutoksen vaikutus taloudelliseen tilanteeseen

Yhtiömuodon muutos kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi on vaikuttanut Yritys X:n taloudelliseen tilaan jonkin verran. Tässä luvussa käsitellään ensin yleisiä seikkoja, joita yhtiömuodon muutos on aiheuttanut yrityksen taloudelliseen tilaan, ja jotka on havaittavissa yrityksen tilinpäätöstiedoista. Seuraavaksi käsitellään vuoden 2012 laskettuja talouden tunnuslukuja ja niiden pohjalta yhtiömuodon muutoksen vaikutuksia yrityksen kannattavuuteen, maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen.

Vuoden 2012 tuloslaskelmassa on mukana myös verot, toisin kuin kommandiittiyhtiön ajalla. Vertailupohjana analyysissä käytetään yrityksen laskettuja tunnuslukuja aikaisemmilta vuosilta, jolloin yritys toimi kommandiittiyhtiönä. Vuoden 2012 tilikausi on ollut 18 kuukauden mittainen, joten se on ensin muutettu vastaamaan 12 kuukauden mittaista tilikautta. Koska yritys ei antanut haastattelua yhtiömuodon muutokseen liittyen, analyysi perustuu vain teorian pohjalta tehtyihin arvailuihin, eikä joidenkin lukujen heikkouteen tiedetä todellista syytä.

4.3.1 Yleisiä havaintoja

Kommandiittiyhtiön aikana, vuosina 2008 - 2011, Yritys X:n oikaistun oman pääoman määrä on pysynyt suhteellisen samana. Vuonna 2012, jolloin yritys vaihtui osakeyhtiöksi, oikaistun oman pääoman määrä on ollut huomattavasti pienempi. Myös yrityksen tase on keventynyt vuonna 2012. Kommandiittiyhtiön aikana vuonna 2011 on todennäköisesti otettu yhtiön omia pääomia ulos yrityksestä ja tämä voi olla syynä oikaistun oman pääoman vähenemiseen vuonna 2012 sekä taseen keventymiseen. Osakeyhtiössä omia pääomia on paljon vaikeampi ottaa ulos yrityksestä ja tämän vuoksi niitä on otettu ulos ennen yhtiömuodon muutosta.

Vuonna 2012 vapaaehtoisia varauksia on tehty vähemmän. Osakeyhtiö ei esimerkiksi voi tehdä lainkaan toimintavarausta (Leppiniemi 2002). Vapaaehtoisia varauksia on voitu purkaa ennen yhtiömuodon muutosta ja tämä vaikuttaa omaan pääomaan. Yrityksen omassa pääomassa on vuonna 2012 mukana myös osakepääoma.

Vuonna 2012 yritys on ottanut paljon enemmän lainaa kuin aikaisempina vuosina. Myös siirtovelkoja on enemmän. Yhteensä yrityksellä on vuonna 2012 velkaa huomattavasti enemmän kuin aikaisempina vuosina, jolloin yritys toimi kommandiittiyhtiönä. Kommandiittiyhtiö on rahoitettu omalla pääomalla. Suurempi velan määrä vuonna 2012 voi selittyä sillä, että yritys on kommandiittiyhtiön aikana jättänyt yhtiöpanoksia ottamatta eli jättänyt ne yhtiöön. On mahdollista, että nämä on nostettu pois sieltä yhtiömuodon vaihdoksessa, joten yritys on joutunut ottamaan pankista velkaa.

4.3.2 Kannattavuus

Yritys X:n liiketulosprosentti vuonna 2012 on ollut 14,73 % eli hyvällä tasolla. Myöskin nettotulosprosentti on aikaisempien vuosien tavoin positiivinen, joten sitä voidaan pitää hyvänä. Taulukosta 11 voidaan havaita, että luvut ovat olleet nousussa vuodesta 2010. Vuonna 2012 sekä liiketulos- että nettotulosprosenttien arvot ovat suorassa suhteessa liikevaihtoon.

Taulukko 11. Yritys X:n kannattavuuden tunnusluvut 2008 - 2012.

KANNATTAVUUS	2008	2009	2010	2011	2012
Liiketulos-%	15,97	7,60	1,49	12,55	14,73
Nettotulos-%	14,47	6,33	0,04	11,23	11,18
Sijoitetun pääoman tuotto-%	35,16	17,24	3,99	47,16	69,49

Yrityksen sijoitetun pääoman tuottoaste on myös ollut nousujohteinen vuonna 2010 päättyneen tilikauden jälkeen. Vuonna 2012 tunnusluku saa arvon 69,49 %, joka on jonkin verran suurempi kuin aikaisempina vuosina. Arvo on erittäin hyvä, mutta arvo ei välttämättä ole todellinen. Luku saa suuremman arvon, koska oikaistu oma pääoma vuonna 2012 on negatiivinen. Näin ollen laskukaavassa nimittäjä saa pienemmän arvon ja sijoitetun pääoman tuottoaste näyttää lähes 70 prosentin tuottoa. Kun yrityksen oma pääoma on negatiivinen, sijoitettu pääoma on aina vähintään korollisen velan suuruinen (Balance consulting 2014). Koska Yritys X ei ole antanut haastattelua yhtiömuodon muutokseen liittyen, ei saada selville syitä oikaistun oman pääoman negatiivisuuteen. Siihen,

miksi oikaistu oma pääoma on negatiivinen, voidaan esittää ainoastaan teoriaan perustuvia pohdintoja, joita on esitetty luvussa 4.3.1. Tästä syystä sijoitetun pääoman tuottoasteen analysointi vuodelta 2012 jää vajaaksi.

Vuonna 2012, kun yritys muuttui osakeyhtiöksi, kannattavuus on hieman parantunut aikaisempiin vuosiin nähden. Yrityksen kannattavuus on ollut selvästi nousussa vuoden 2009 taantumien aiheuttaman notkahduksen jälkeen.

4.3.3 Maksuvalmius

Taulukosta 12 voidaan huomata, että Yritys X:n quick ratio on vuonna 2012 hieman heikompi kuin aikaisempina vuosina. Quick ratio saa ensimmäisenä vuonna osakeyhtiönä arvon 0,24, joka on heikko, aivan kuten viimeisinä vuosina kommandiittiyhtiönäkin. Tämä selittyy sillä, että yrityksellä on ollut lyhytaikaisia saamisia sekä rahoja ja rahoitusarvopapereita vähemmän kuin aikaisempina vuosina. Myös tase on keventynyt.

Taulukko 12. Yritys X:n maksuvalmiuden tunnusluvut 2008 - 2012.

MAKSUVALMIUS	2008	2009	2010	2011	2012
Quick ratio	0,72	0,54	0,33	0,27	0,24
Current ratio	1,24	1,10	0,72	0,65	0,75
Rahoitustulos-%	15,66	7,46	1,05	12,16	12,12

Kun yritys vaihtoi osakeyhtiöksi, sen current ratio nousi hieman edellisestä vuodesta. Tähän vaikuttaa muun muassa vuoden 2012 paljon pienempi tase. Vaikka yrityksen rahoitusomaisuus on pienempi kuin edellisinä vuosina, current ratio saa silti paremman arvon kuin kahtena edellisenä vuonna, koska tase on pienentynyt suuresti. Current ration laskukaavassa nimittäjä saa näin ollen paljon pienemmän arvon. Current ratio saa arvon 0,75 vuonna 2012. Tätä voidaan silti pitää melko heikkona arvona, vaikka parannusta edellisiin vuosiin onkin.

Rahoitustulosprosentti vuonna 2012 saa arvon 12,12 %, joka on lähes sama kuin viimeisenä vuonna kommandiittiyhtiönä. Yrityksen maksuvalmiudessa ei

ole tapahtunut suuria muutoksia osakeyhtiöksi muuttumisen jälkeen. Yrityksen maksuvalmius on quick ja current ratiolla mitattuna heikolla tasolla vuonna 2012. Rahoitustulosprosenttia voidaan kuitenkin pitää riittävänä, sillä se on positiivinen.

4.3.4 Vakavaraisuus

Taulukossa 13 esitetään Yritys X:n vakavaraisuuden tunnusluvut vuosilta 2008 - 2012. Yrityksen omavaraisuusaste ja net gearing -tunnusluku saavat negatiiviset arvot vuonna 2012, koska yrityksen oikaistu oma pääoma on negatiivinen. Arvot ovat erittäin matalia ja huomattavasti heikompia kuin edellisinä vuosina. Näiden lukujen tulkinta jää hyvin suppeaksi, sillä ei ole tiedossa oikaistun oman pääoman negatiivisuuden selittäviä tekijöitä. Vuonna 2012 yrityksen vieraan pääoman määrä on paljon suurempi kuin oman pääoman määrä, mikä vaikuttaa yrityksen vakavaraisuuteen heikentävästi.

Yritys X:n suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2012 on kuitenkin tyydyttävällä tasolla. Muutosta edelliseen vuoteen ei ole kuin noin kolme prosenttiyksikköä.

Taulukko 13. Yritys X:n vakavaraisuuden tunnusluvut 2008 - 2012.

VAKAVARAISUUS	2008	2009	2010	2011	2012
Omavaraisuusaste	36,16	37,16	19,52	19,55	-27,99
Suhteellinen velkaantuneisuus	46,98	45,37	52,71	49,64	52,06
Net gearing	78,48	58,88	162,08	135,16	-221,53

5 Yhteenveto ja pohdinta

Tutkimuksen tavoitteena oli antaa Yritys X:lle luotettava ja kattava kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja siitä, onko liiketoiminta ollut kannattavaa vuosina 2008 - 2012. Haluttuihin tuloksiin päästiin tilinpäätösanalyysin avulla. Tutkimuksessa pohdittiin myös lyhyesti vuoden 2012 yhtiömuodon muutoksen vaikutuksia yrityksen taloudelliseen tilanteeseen. Yritysmuodon muutoksen vaikutusten tarkastelu taloudellisesta näkökulmasta oli tutkimuksen haasteellisin osio. Tilinpäätösanalyysia rajoitti haastattelujen saannin vaikeus ja sen myötä joidenkin tunnuslukujen analysointi jäi vajaaksi ja perustui ainoastaan teoriaan.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää tapaustutkimuksena. Tutkimusongelma kiteytettiin yhteen päätutkimus- sekä yhteen alatutkimuskysymykseen. Päätutkimuskysymykseksi muodostui, mikä on ollut yrityksen taloudellinen asema vuosina 2008 - 2012. Halutut tulokset saavutettiin ja kysymykseen saatiin onnistunut vastaus. Alatutkimuskysymyksenä oli, miten yhtiömuodon muutos vuonna 2012 on vaikuttanut yrityksen taloudelliseen tilanteeseen. Tähän kysymykseen vastaus jäi hieman puutteelliseksi, sillä yritykseltä ei ollut mahdollista saada enempää tietoa yhtiömuodon muutokseen liittyen. Tutkimus ei siis ollut täysin onnistunut. Mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe olisi tarkempi yhtiömuodon muutoksen vaikutusten tarkastelu taloudellisesta näkökulmasta ja selvitys, oliko muutos kannattava.

Tutkimusprosessi alkoi sopivan kohdeyrityksen sekä opinnäytetyön ohjaajan etsimisellä. Kun lopulta sain kohdeyritykseni, pääsin laskemaan tunnuslukuja, suunnittelemaan teoriaosiota sekä tulkitsemaan laskettuja tunnuslukuja. Prosessi eteni suunnitellusti. Yhteydenpito opinnäytetyön ohjaajan kanssa sujui moitteettomasti, mutta yhteistyö toimeksiantajan kanssa oli vaikeaa, enkä saanut tarpeeksi tietoa tueksi tutkimukselleni. Vaikka tutkimustulokset jäivät osittain puutteellisiksi, kokonaiskuva tutkimusprosessista on onnistunut.

Tutkimuksessa esitettiin ensin lähtökohdat tutkimukselle. Teoreettisessa osiossa käytiin läpi kirjanpidon ja tilinpäätöksen perusteita, sekä mitä tarkoittaa tilinpäätösanalyysi ja tunnuslukuanalyysi, joka on yksi tilinpäätösanalyysin menetelmistä. Teoriaosiossa viimeisenä esiteltiin lyhyesti kommandiittiyhtiön ja osa-

keyhtiön eroja tilinpäätöksen laatimisen vaatimuksista ja muita seikkoja, joita yrityksen tilinpäätöstä tarkastellessa tulee ottaa huomioon. Empiirisessä osiossa tutkittiin Yritys X:n taloudellista tilaa vuosien 2008 - 2012 tilinpäätöksistä laskettujen tunnuslukujen avulla ja pohdittiin lyhyesti yhtiömuodon muutoksen vaikutuksia taloudelliseen tilanteeseen.

Tilinpäätösanalyysissä suorittamani laskelmat perustuivat Yritys X:n vuosien 2008 - 2012 tilinpäätöksistä saatuihin tietoihin. Kannattavuuden tunnusluvuiksi valittiin liiketulos- ja nettotulosprosentti sekä sijoitetun pääoman tuottoaste, maksuvalmiuden tunnusluvuiksi quick ja current ratio sekä rahoitustulosprosentti ja vakavaraisuuden tunnusluvuiksi omavaraisuusaste, suhteellinen velkaantuneisuus sekä net gearing eli nettovelkaantumisaste.

Liiketulos- ja nettotulosprosentilla sekä sijoitetun pääoman tuottoasteella mitattuna Yritys X:n kannattavuus on ollut koko tarkastelujaksolla melko hyvällä tasolla. Tulosprosenttien muutos on ollut suorassa suhteessa yrityksen liikevaihtoon ja tuloksen muutoksiin vertailukausien aikana. Lasketuista kannattavuuden tunnusluvuista on havaittavissa suhdannevaihtelut. Vuonna 2010 päättyneen tilikauden kannattavuuteen on selvästi vaikuttanut vuoden 2009 taantuma. Vuonna 2011 yrityksen kannattavuus on ollut taas kasvussa. Yrityksen vahvuutena voidaan pitää sen kannattavuutta.

Yritys X:n maksuvalmius on viimeisinä vuosina tarkastelujaksolla ollut hieman heikolla tasolla. Erityisesti quick ja current ratio ovat olleet heikkoja viimeisinä vuosina, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että yrityksen rahavarat ja myyntisaamiset eivät täysin riitä kattamaan sen lyhytaikaisia velvoitteitaan. Rahoitustulosprosentti saa kuitenkin koko tarkastelujaksolla positiivisen arvon, joten yrityksen tulorahoitus riittää lainojen lyhennyksiin ja voitonjakoon. Tulevaisuuden tulosten pysyessä positiivisina, yrityksen maksuvalmius todennäköisesti paranee.

Yritys X:n heikkoutena voidaan pitää suurta vieraan pääoman ja pientä oman pääoman määrää, mikä vaikuttaa yrityksen vakavaraisuuteen. Yrityksen vakavaraisuus vuosina 2008 - 2009 on ollut tyydyttävällä tasolla, mutta tarkastelujakson viimeisinä vuosina se on laskenut huomattavasti ja on ollut heikolla ta-

solla. Vuonna 2012, osakeyhtiöksi vaihtamisen jälkeen, sekä omavaraisuusaste että net gearing ovat painuneet negatiivisiksi, sillä oikaistu oma pääoma on ollut negatiivinen ja lainoja on otettu huomattavasti enemmän. Suhteellisella velkaantuneisuudella mitattuna yrityksen vakavaraisuus on kuitenkin ollut tyydyttävä koko tarkastelujaksolla.

Vakavaraisuutta parantavat pitkällä aikavälillä odotettavat voitolliset tilikaudet sekä velan lyhentämisen mahdollisuus. Yritys X:n on mahdollista saada net gearing -prosenttinsa paremmaksi, jos kassan arvo saadaan harkituilla investoinneilla ja tehokkaalla toiminnalla nostettua yli korollisen vieraan pääoman arvon.

Yritys X:llä on takana muutama heikompi vuosi kommandiittiyhtiön ajalta, mutta toiminta on kehittynyt taloudellisten mittareiden ja oman näkemykseni mukaan oikeaan suuntaan. Näen yrityksen tulevaisuuden toiveita herättävänä. Kannattavuuden vahva nousu vuoden 2009 taantuman aiheuttamasta notkahduksesta ja jokaisen vuoden positiivinen tulos ovat osoitus siitä, että yritys on tehnyt asioita oikein. Yritys tulee pysymään kaukana konkurssitilanteesta, jos yritysjohto pystyy huolehtimaan tulorahoituksen riittävydestä pitkällä aikavälillä.

Kaavat

Kaava 1. Liiketulosprosentti, s. 23

Kaava 2. Nettotulosprosentti, s. 24

Kaava 3. Sijoitetun pääoman tuottoaste, s. 24

Kaava 4. Quick ratio, s. 26

Kaava 5. Current ratio, s. 26

Kaava 6. Rahoitustulosprosentti, s. 27

Kaava 7. Omavaraisuusaste, s. 28

Kaava 8. Suhteellinen velkaantuneisuus, s. 29

Kaava 9. Net gearing, s. 30

Kuviot

Kuvio 1. Taseen rakenne, s. 14

Kuvio 2. Tilinpäätösanalyysin tutkimusalueet, s. 17

Kuvio 3. Tilinpäätösanalyysin vaiheet, s. 18

Kuvio 4. Yritys X:n liike- ja nettotulosprosenttien kehitys, s. 38

Kuvio 5. Yritys X:n sijoitetun pääoman tuottoasteen kehitys, s. 39

Kuvio 6. Yritys X:n quick ja current ratio, s. 41

Kuvio 7. Yritys X:n rahoitustulosprosentin kehitys, s. 42

Kuvio 8. Yritys X:n omavaraisuusasteen kehitys, s. 43

Kuvio 9. Yritys X:n suhteellisen velkaantuneisuuden ja nettovelkaantumisasteen kehitys, s. 44

Taulukot

Taulukko 1. Liiketulosprosentin ohjeavot, s. 23

Taulukko 2. Sijoitetun pääoman tuotto prosentin ohjeavot, s. 25

Taulukko 3. Quick ration ohjeavot, s. 26

Taulukko 4. Current ration ohjeavot, s. 26

Taulukko 5. Omavaraisuusasteen ohjeavot, s. 29

Taulukko 6. Suhteellisen velkaantuneisuuden ohjeavot tuotannollisille yrityksille, s. 29

Taulukko 7. Net gearing -tunnusluvun ohjeavot, s. 30

Taulukko 8. Yritys X:n kannattavuuden tunnusluvut 2008 - 2011, s. 37

Taulukko 9. Yritys X:n maksuvalmiuden tunnusluvut 2008 - 2011, s. 40

Taulukko 10. Yritys X:n vakavaraisuuden tunnusluvut 2008 - 2011, s. 42

Taulukko 11. Yritys X:n kannattavuuden tunnusluvut 2008 - 2012, s. 46

Taulukko 12. Yritys X:n maksuvalmiuden tunnusluvut 2008 - 2012, s. 47

Taulukko 13. Yritys X:n vakavaraisuuden tunnusluvut 2008 - 2012, s. 48

Lähteet

Aho, T. & Rantanen, H. 1996. 13. muuttumaton painos. Yrityksen tilinpäätös-analyysi. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Balance consulting 2014. Tunnusluvut.
<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut>. Luettu 27.10.2014.

E-conomic 2014. Hyvä kirjanpito tapa – Mitä tarkoittaa Hyvä kirjanpito tapa?
<http://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/hyva-kirjanpito-tapa>. Luettu 5.11.2014.

Eklund, I. & Kekkonen, H. 2011. Toiminnan kannattavuus. Helsinki: WSOYpro Oy.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2014. 10. painos. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Henkilö A. Yrittäjä. Yritys X. 11.12.2014. Henkilökohtainen tiedonanto.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15.-16. painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

KHT-yhdistys -Föreningen CGR ry. 2007. Uudistettu 6. painos. Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön tilinpäätösmalli. Helsinki: KHT-Media Oy.

KHT-yhdistys -Föreningen CGR ry. 2008. Osakeyhtiön tilinpäätösmalli. Helsinki: KHT-Media Oy.

KPA Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>.

KPL Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>.

AKL Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1988/19880389#L7P1>.

Leppiniemi, J. 2002. Toimintavaraus on tulossuunnittelun työkalu.
<http://www.taloussanomat.fi/arkisto/2002/09/17/toimintavaraus-on-tulossuunnittelun-tyokaluu/200221767/12>. Luettu 19.1.2015.

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2007. 5., uudistettu painos. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. Juva: WS Bookwell Oy.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2005. 5. uudistettu painos. Hyvä tilinpäätöskäytäntö. Juva: WS Bookwell Oy.

Metsämuuronen, J. 2001. 2. tarkistettu painos. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia -sarja 4. Viro: International Methelp Ky.

- Niskakangas, H. 2009. Johdatus Suomen verojärjestelmään. Helsinki: WSOY.
- Niskanen, J. & Niskanen, M. 2004. Tilinpäätösanalyysi. 2., tarkistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.
- OYL Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L5P1>.
- Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Saukkonen, P. 2014. Tutkimusmenetelmät ja tutkimusaineistot.
<http://www.mv.helsinki.fi/home/psaukkon/tutkielma/Tutkimusmenetelmat.html>.
Luettu 20.10.2014.
- Tomperi, S. 2012. 9., uudistettu painos. Yrityksen taloushallinto 1. Kirjanpidon ja tilinpäätöksen perusteet. Porvoo: Bookwell Oy.
- TVL Tuloverolaki 30.12.1992/1535.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#L2P16>.
- Vero 2014. Tuloverotus - osakeyhtiö ja osuuskunta. http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus. Luettu 26.12.2014.
- Yritystutkimus ry. 2011. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Gaudamus.
- Yritys X 2014. (salainen). Luettu 13.12.2014.

OIKAISTUN TULOSLASKELMAN KAAVA

LIITE 1

LIKEVAIHTO

Liiketoiminnan muut tuotot

+

LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ

Aine- ja tarvikekäyttö

Ulkopuoliset palvelut

Henkilöstökulut

Laskennallinen palkkakorjaus

Liiketoiminnan muut kulut

Valmisteveraston lisäys/vähennys

+

+

+

+

-/+

+

-

-

-

+

+

-

+/-

-

-

KÄYTTÖKATE

Suunnitelman mukaiset poistot

Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä

Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset

LIIKETULOS

Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista

Muut korko- ja rahoitustuotot

Korkokulut ja muut rahoituskulut

Kurs sierot

Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset

Välittömät verot

+

-

NETTOTULOS

Satunnaiset tuotot

Satunnaiset kulut

-/+

-/+

+

+/-

+/-

TILIKAUDEN TULOS

PYSYVÄT VASTAAVAT

Kehittämismenot
Liikearvo
Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet yhteensä

Maa- ja vesialueet
Rakennukset ja rakennelmat
Koneet ja kalusto
Muut aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet yhteensä

Sisäiset osakkeet ja osuudet
Muut osakkeet ja osuudet
Sisäiset saamiset
Muut saamiset ja sijoitukset

Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä**Leasingomaisuus****VAIHTUVAT VASTAAVAT**

Aineet ja tarvikkeet
Keskeneräiset tuotteet
Valmiit tuotteet
Muu vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus yhteensä

Myyntisaamiset
Sisäiset myyntisaamiset
Muut sisäiset saamiset
Muut saamiset

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä**Rahat ja rahoitusarvopaperit****Vastaavaa yhteensä****OMA PÄÄOMA**

Osake- tai muu peruspääoma
Ylikurssi-, vara- ja arvonorotusrahoasto
Käyvän arvon rahasto
Muut rahastot
Kertyneet voittovarot
Tilikauden tulos
Pääomalainat

Taseen oma pääoma yhteensä

Poistoero
Vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja varaukset yhteensä**Oman pääoman oikaisut****Oikaistu oma pääoma yhteensä****VIERAS PÄÄOMA**

Pääomalainat
Lainat rahoituslaitoksilta
Eläkelainat
Saadut ennakot
Sisäiset velat
Muut pitkäaikaiset velat

Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä**Laskennallinen verovelka****Pakolliset varaukset****Leasingvastuut**

Korolliset lyhytaikaiset velat
Saadut ennakot
Ostovelat
Sisäiset ostovelat
Muut sisäiset korolliset velat
Muut sisäiset korottomat velat
Muut korottomat lyhytaikaiset velat

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä**Oikaistu vieras pääoma yhteensä****Vastattavaa yhteensä**